

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
DİLEKÇE KOMİSYONU İLE İNSAN HAKLARINI
İNCELEME KOMİSYONU ÜYELERİNDEN KURULU
KARMA KOMİSYON
ALT KOMİSYONU TUTANAKLARI

10 Mart 2020 Salı

KONU

- Alt komisyon başkanının seçimi
- Çalışma usul ve esaslarının belirlenmesi
- KDK 2019 Yılı Raporu'na ilişkin Kamu Denetçilerinin sunumları

10 Mart 2020 Salı
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 15.32
BAŞKAN : İsmail TAMER (Kayseri)
(Oturum Geçici Başkan İsmail Tamer tarafından açıldı)

ALT KOMİSYON GEÇİCİ BAŞKANI İSMAİL TAMER – Alt Komisyonumuzun değerli üyeleri, saygıdeğer katılımcılar, değerli basın mensupları; yeterli çoğunluğumuz vardır.

Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu üyelerinden kurulu karma alt komisyonumuzun ilk toplantısını -yani en yaşlı diyemiyorum da- en genç üye sıfatıyla açıyor, hepinize hoş geldiniz diyorum.

Bildiğiniz üzere, Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu üyelerinden kurulu karma komisyonun 4 Mart 2020 tarihinde yaptığı toplantıda, Kamu Denetçiliği Kurumu 2019 Yılı Raporu'nun bir alt komisyon marifetiyle detaylı olarak incelenmesine karar vermesi üzerine toplanmış bulunuyoruz. Toplantı davet yazısında da belirtildiği üzere, karma alt komisyonun birinci toplantısında, mevzuat uyarınca, alt komisyon başkanını seçmek, çalışma usul ve esaslarının belirlenmesi gerekmektedir, sonrasında ise kamu denetçilerinin çalışmalarına ilişkin sunumlarını dinleyeceğiz. Şimdiden hepinize teşekkür ediyorum. İnşallah birlikte hayırlı çalışmalara imzalar atarız diye düşünüyorum, hepinize tekrar hoş geldiniz diyorum.

Şimdi, Başkan seçimine geçeceğiz.

Gündemimizdeki işlerin görüşmesine geçiyorum. Öncelikle komisyon teamüllerimiz gereğince alt komisyon Başkanını seçeceğiz.

Değerli üyeler, 1 adet önerge var, onu okutup işleme alacağım.

Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme
Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Alt Komisyon Geçici Başkanlığına

Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu üyelerinden kurulu karma alt komisyon Başkanlığına Bolu Milletvekili Fehmi Küpçü'nün seçilmesini arz ve teklif ederiz. 10/3/2020

Hüseyin Avni Aksoy
Karabük

Ahmet Salih Dal
Kilis

ALT KOMİSYON GEÇİCİ BAŞKANI İSMAİL TAMER – Başka önerge var mı arkadaşlar? Yok.

O zaman önergeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy birliğiyle Bolu Milletvekilimiz Fehmi Küpçü Başkan seçilmiştir; kendisine hayırlı olsun diyorum.

Sayın Komisyon üyeleri, seçilen arkadaşımızı kutluyorum ve kendilerine görevinde başarılar diliyorum; hayırlı olur inşallah.

Sayın Fehmi Küpçü'yü buraya davet ediyorum.

Buyurun.

(Oturum Başkanlığına Başkan Fehmi Küpçü geçti)

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – İsmail ağabey, seni yerinden etmiş gibi olduk ama.

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Estağfurullah.

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – Evet, öncelikle ben de başta kıymetli milletvekillerim olmak üzere heyeti saygıyla, muhabbetle selamlıyorum. İnşallah, bizim kadim kültürümüzde de yeri olduğunu bildiğimiz Kamu Denetçiliği Kurumunun hayırlar getirmesini murat ediyorum.

Derdimiz insan odaklı bir siyaset yapmak. Anayasa'nın 74'üncü maddesine 12 Eylül 2010 referandumuyla dercedilmiş bu hak arama müessesesiyle ilgili alt komisyon toplantımızı inşallah beraber yapıyoruz. Ben, milletvekili arkadaşlarıma teşekkür ediyorum öncelikle. İnşallah, en kısa zamanda karma komisyon raporunu sunup, alt komisyon çalışmalarımızı da tamamlayacağız. Karma komisyonun aldığı karar gereğince kurulan karma alt komisyonu olarak Kamu Denetçiliği Kurumunun 2019 Yılı Raporu'nu değerlendirmek üzere çalışmalara başlıyoruz.

Kamu Denetçiliği Kurumunun yıllık raporlarının görüşülmesi sırasında uygulanan teamüller uyarınca, yıllık rapor üzerinde gerekli çalışmaları yapmak üzere kurulan karma alt komisyon, öncelikle yıllık raporu ayrıntılı bir şekilde incelemekte, denetçileri dinlemekte, Kamu Denetçiliği Kurumu kararlarını ilgili kurum ve kuruluşlarla birlikte değerlendirip gerekli diğer işlemleri yaparak hazırladığı raporu karma komisyona sunmaktadır.

Komisyonun çalışma usul ve esaslarıyla ilgili bilgi vermek, gerekirse 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu'nda belirtilen iki aylık süre dikkate alınarak çalışmaların planlanması ve alt komisyon raporunun yazılmasını, aksi kararlaştırılmadığı sürece karma alt komisyon toplantılarının basına açık olmasını, alt komisyon toplantılarında tam tutanak tutulmasını, karma alt komisyon üyesi milletvekillerinin de görüşleri dikkate alınarak toplantı gündemi hazırlama ve davet edilecekleri belirleme hususunda karma alt komisyon Başkanına yetki verilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler...

Mahmut ağabey, sen el kaldırmadın ama Komisyon üyesi olmadığın için herhâlde; destek verdiğini varsayıyorum, ittifakla geçtiğini düşünüyorum.

Tabii, usul açısından önce, milletvekili arkadaşlardan söz almak isteyenler var mı, onu sormam gerekiyor. Tabii, takdir yine komisyon üyelerimizin. Onu soralım, söz almak isteyen arkadaş var mı bu konuya ilişkin?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Hangi konuya ilişkin?

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – Usulle ilgili, ilk başta.

Şimdi, denetçi arkadaşlarımızı dinleyeceğiz. Mahmut ağabey, akabinde de inşallah, hitamında sözü zaten milletvekili arkadaşlarımız, Komisyon üyesi arkadaşlar alacaklar.

Bu vesileyle toplantımızın ilk aşamasını tamamlamış bulunuyoruz. Arzu ederseniz, kamu denetçisi arkadaşlarımızın sunumlarını gerçekleştirmek üzere hazırunu davet ettik, hazırun burada, hazır.

Sayın kamu denetçileri, öncelikle sizlere “Hoş geldiniz.” demek istiyoruz. Bu Kurumu önemli görüyoruz, önemli addediyoruz. Anayasamız'da dercedilmiş bu Kurumun hak arama müessesesi anlamında da milletimize hayır getirdiğini biliyoruz. Raporlardan, daha önceki sunumlardan bunu dinlemiştik.

Kamu Denetçiliği Kurumunun 2019 Yılı Raporu kapsamında kendi faaliyet alanıyla ilgili olarak kamu denetçileri Sayın Yahya Akman, Sayın Arif Dülger, Sayın Saadetin Kalkan, Sayın Celile Özlem Tunçak ve Sayın Hüseyin Yürük alt komisyonumuza sunum yapacaklardır.

Sayın denetçilerimizin, tamamı burada. Denetçilerimize, komisyonumuzu bilgilendirmek için sunumlarını yapmak üzere sırasıyla inşallah on dakika süre verip kendilerine söz vereceğiz. Komisyon üyelerimiz uygun görürlerse sunumları tamamladıktan sonra soru yöneltilmesinin uygun olacağı kanaatindeyiz.

Şimdi, sırayla inşallah başlayalım.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – On dakika yeterli olur mu ya?

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – 5 denetçi olunca... Yahya ağabey eski vekil, buradaki hazırunun bu konuda bereketli ve marifetli olduğunu düşünüyoruz. Zannımca kâfi olur. Takdir yine... Sunum safahatında bakartız, Komisyon üyeleri olarak bunun için biz bir usul belirlemiş olalım inşallah.

Evet -eski vekilimiz diyelim- Kamu Denetçimiz Sayın Yahya Akman'dan başlayarak söz vermiş olalım.

Hoş geldiniz bu arada.

Buyurun Sayın Denetçimiz.

KAMU DENETÇİSİ YAHYA AKMAN – Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım, kıymetli hazırun; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkanımızın ifade etmiş olduğu gibi, yaklaşık on yıl önce Anayasa değişikliğiyle Türkiye'ye kazandırmış olduğumuz, Türkiye'deki adıyla Kamu Denetçiliği Kurumu, dünyadaki yaygın adıyla Ombudsmanlık Kurumunun, artık Türkiye Büyük Millet Meclisiyle gelenekselleşmiş ilişkisi, karma komisyonda raporunun görüşülmesi, detayların ele alınması, kurumların buraya çağrılması ve yapmış olduğumuz denetimde, o kanunu hazırladığımız sırada ifade ettiğimiz üzere, Türkiye Büyük Millet Meclisinin manevi ağırlığını ve şahsiyetini arkamıza almış olmanın verdiği mutluluğu yaşadığımızı öncelikle ifade etmek istiyorum. Gerçekten güzel bir şey yani sistem oturdu diyebiliriz. Malumunuz olduğu üzere, kanunlar hazırlandığı zaman, mevzuatlar yapıldığı zaman, bunun ileriki dönemlerde tutup tutmayacağı yani o kurumların gerekli ve onlara yüklenmek istenen fonksiyonu icra edip etmeyecekleri her zaman merak konusu olur ama ithiharla söylüyorum ki bu müessese işlemeye başladı.

Tabii ki mevzuatımızdaki eksik gördüğümüz -zaman zaman Sayın Tanal'ın ifade ettiği, değişik arkadaşlarımızın ifade etmiş olduğu- bir kısım yetkilerin kanunlar vasıtasıyla Kurumumuza verilmesi, mevzuatımızın geliştirilmesi yani ihtiyaçlar doğrultusunda birtakım değişiklikler meselesiyle ilgili talep ve düşüncelerimizi saklı tutuyoruz, o sizlerin takdirindeki bir konudur. Artık yasama faaliyetinin tamamen idarenin dışına çıkmış ve Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından yapılan bir çalışma da olması nedeniyle onu sizin takdirlerinize arz ederek sözlerime başlamak istiyorum.

Değerli milletvekilleri, tabii, görev bölümümüz çerçevesinde bendeniz de takdim edilen komisyon raporunda da ifade edildiği üzere, ağırlıklı olarak Adalet Bakanlığı, Millî Savunma Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığının görev alanına giren konularla alakalı vatandaşlarımızın başvurularına bakıyorum. Geçtiğimiz yıl benim birimim itibarıyla gelen başvuruların bereketli olduğunu ifade etmem gerekiyor. Yani, sayıda bir hayli yükselme meydana geldi. Sayıda yükselme meydana gelmesinin nedenini biraz sonra izah edeceğim.

Tabii, adaletle ilgili konuda yapılan başvuruların bir adım daha ötesine gitmek suretiyle, özellikle cezaevlerinde vatandaşlarımızın yani tutuklu veya hükümlü kişilerin yaptığı başvuruların daha yerinde görülmesi ve ondan ziyade, birçok boyutuyla ele alınması noktasında malumunuz -raporumuza da dercedildiği üzere- bir çalışma başlattık. Bu yaptığımız çalışmada önce Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün bütün ilgililerini Kuruma çağırarak suretiyle kendi boyutlarında ne problemler yaşadıklarını -küçük bir çalıştay çerçevesinde yaptık- dinledik. Daha sonra Türkiye'de cezaevleri

konularıyla ilgili söz söyleyen dernek, kuruluş, vakıf, mahkûm yakınları ve benzeri şekilde insan hakları birimleri ile ilgili bütün kişileri Kurumumuza davet etmek suretiyle onlardan da uzun uzadıya bazı şeyleri dinledikten sonra, Celile Özlem Tunçak Hanımefendi'yle, zaman zaman da Kurumumuzun Sayın Başkanıyla ve uzmanlardan oluşan heyetlerle Türkiye'deki belli başlı cezaevlerini, en büyük cezaevlerini -işte Silivri, Sincan başta olmak üzere- ziyaret ederek, bize yazılı olarak iletilmiş olan o şikâyetlerin bazen direkt kişilerini de gidip ziyaret etmek suretiyle... Yani ferdi anlamda da görüşme yaptık ama daha çok, genel olarak cezaevlerinde ne problem olduğunu bütün boyutlarıyla ele almak için ziyaretler yaptık. Hatta bir iki yurt dışı ziyaretimiz de oldu bu çerçevede yani karşılaştırma yapabilmek için. Öyle zannediyorum, yaklaşık bir ay içerisindeki bir zaman diliminde, Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında, sizlerin de davet edileceği, genel anlamda cezaevlerimizde yaşanan bütün problemlerin daha detaylı ele alındığı, belki Meclis Başkanımızın uygun görürse iştirak edeceği daha büyük çaplı bir çalıştay yapmayı hedefliyoruz ve bu çalıştayı yaklaşık bir buçuk yıldır hazırlamış olduğumuz o envanterle beraber bir rapor olarak önce sizlere, daha sonra da dünya çapındaki mevkiidâşlarımıza, insan hakları savunucularına, cezaevi konularıyla ilgili olan bütün kişi ve çevrelere takdim etmek arzusunda'yız; öncelikle size bu bilgiyi vermek istiyorum. Yaptığımız bu çalışmayı duyan mahkûm ve tutuklulardan çok sayıda başvuru da almamız nedeniyle, açıkçası, 2019 senesinde, ağırlıklı olarak, benim birimim itibarıyla, neredeyse başvuruların önemli bir kısmını, yüzde 40'a yakın miktarını bu konu teşkil etti. Onu sizinle paylaşmak istedim.

Tabii, bizim Komisyonumuzun arkadaşlarla istişare ederek belirlemiş olduğu, benim görev alanıma giren bir konuyu da arz etmek istedim. Onun sonra da ayrıntısına girebiliriz ama Çevre ve Şehircilikle ilgili konuların, mülkiyetle ilgili konuların da bana geldiğini ifade etmiştim. Bu konuyla alakalı olarak, ben bu çatı altında görev yaptığımdan yani Meclis Dilekçe Komisyonu Başkanı olduğumdan itibaren uğraştığım, mülkiyetle alakalı Türkiye'de bir türlü çözemediğimiz bir mevzu var değerli milletvekili arkadaşlarım, o da şu: Devletin belediyeleri -özellikle bu, büyük şehirlerde cereyan eden bir hadise-parselasyonları yaparken yani imar planlarını uygularken "Vatandaşın arsasını da eğitim yeri olarak ayırdım, sağlık yeri olarak ayırdım veya işte, bu gibi kamu alanlarıyla ilgili tahsis ettim." şeklinde adımı koyuyor ama daha sonra bununla ilgili fiilen bir kamulaştırma yapılmadığı gibi, vatandaşın kullanması da fiilen engellenmiş oluyor. Bazen bu, çok kıymetli bir yerde yani âdeta bütün ailenin mal varlığı olan bir arsaya ait mülkiyet hakkı bu şekilde fiilen kullanılamaz hâle geliyor. Malumunuz olduğu üzere, gerek Anayasa'mız gerek altına imza atmış olduğumuz uluslararası bütün hukuk metinleri, yaşama hakkından sonra ikinci olarak mülkiyet hakkını düzenlerler. O kadar önemli bir haktan bahsediyoruz. Bu hakkın fiilen kullanılamaması, engellenmesi niteliğinde bir sonuç doğuyor.

Biz, burada bu çalışmayı yaptığımız zaman Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında, o gün için bize başvuru olan bir kısım problemleri çözdük. Çözme metodumuz şuydu: Takas yolunu önerdik arkadaşlarımıza. Yani şöyle bir şey ki arsa sahibi kişi bir taraftan belediyeyle muhatap, belediye diyor ki: "Ben bunu tahsis ettim, benim yapabileceğim bir şey yok." Vatandaş Millî Eğitim Bakanlığına gidiyor, Millî Eğitim Bakanlığının "Benim böyle bir yerle ilgili bir planlamam yok, böyle bir okul yapma bütçem yok. Kaldı ki ben o pahalı olan arsayı satın alıp istimlak etmek yerine, benim bir sürü yerde açığım var, ben başka tarafta okul yapmayı hedefliyorum." gibi cevaplarıyla karşılaşıyor veya aynı şekilde Sağlık Bakanlığından benzer bir cevapla karşılaşıyor. Fiili bir imkânsızlık durumu doğuyor. O zaman, yani devletin elindeki bütün kamu mallarının yerine göre müşterekleşmesi, karşılıklı olarak birbirine feragat edilmesi mümkünken diyelim ki aynı belediyeye ait olan, misal olarak söylüyorum, Ankara için bu arazinin Kızılay'da olduğunu varsayalım, Sincan'da buradaki 5 dönüme karşılık değerlemeyi eşitleme suretiyle 50 dönümlük bir arsa verir, vatandaş da bu şekilde tasarruf etme imkânına sahip olur; onu satma, alma veya başka bir şeye... Yani kısacası takas yolunu önerdik yahut da bu parayı ödemesini önerdik.

Bu, bizim tam olarak çözemediğimiz bir konu. Devletimiz de zaman zaman, beş yılda bir bununla ilgili özel bir mevzuat çıkarır. Beş yıl boyunca, yani oradaki istisnaları zorunlu olmaktan çıkaran, devletin o ilgili birimlerine hak tanıyan bir şey çıkarır. Bu da fiilî bir mağduriyet durumu meydana getiriyor insanlar üzerinde. Bunu nazarıdikkatinize sunuyorum, iki açıdan sunuyorum: Yani, gelecek olan, bizim örneksene yoluyla buraya arz ettiğimiz, sizin çağıracağınız idarelerin belki takasla çözebileceği bir formül varken bunun bizatihi yasa metnine konulmasını, takasın açık bir şekilde metinde yer alıp bir nevi idarelerin buna zorlanmasını teklif ediyorum şahsen ben. Böyle, mülkiyetle alakalı bir konumuz var.

Cezaevleriyle ilgili konuyu kaba hatlarıyla ifade etmeye çalıştım. Tabii, bilgi edinme hakkıyla ilgili geçtiğimiz seneye kadar yapılan başvurular konusunda bazı problemler yaşadığımızı ifade etmeliyim. Bunu sebebi de Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulunun yeni yapılan sistemde yani Cumhurbaşkanlığı sisteminde kısa zamanda kurulamaması, oraya bilgi edinme hakkı başvurularının yapılamaması nedeniyle bir nekahet, bir boşluk dönemi yaşadık. Bununla alakalı boşluğu bize yapılan başvurular çerçevesinde tabiri caizse bir parça doldurmaya çalıştık ama şu anda oraya bir başkan arkadaşımızın atandığını, o kurumun da faal hâle geldiğini ifade etmemiz gerekiyor.

Bizim Kurumla alakalı olarak kira yardımları meselesi de Çevre ve Şehircilik Bakanlığının görev alanı içerisinde hatırı sayılır bir yer tutmakta, onu da kısaca şöyle arz edeyim: Malumunuz, Türkiye’de, bir deprem kuşağında olması nedeniyle, ciddi şekilde yıkımı icap eden binalar var. Devlet de bunu teşvik etmek maksadıyla kişilere, yaklaşık on sekiz aylık bir zaman dilimi içerisinde, eğer o depreme dayanıklı olmayan binayı boşalttıkları takdirde, yeni bir yer temin edilinceye kadar kira yardımı yapmakta. Zaman zaman bu konuyla alakalı, işte, hak sahibiydi veya değildi gibi benzer şekilde birtakım tartışmaların olduğu müracaatları alıyoruz. Bazen vatandaş endeksli düşünerek örneğin, eğer süresinde müracaat etmemişse de, kişi diyelim ki elektrik faturasını ibraz edebiliyorsa, su faturasını ibraz edebiliyorsa, kişinin orada olduğu, hakkaniyet gereği bu ödemenin ona yapılması gerektiği noktasında kararlarımız var; bu şekilde kararlar verdik.

Sağlıkla alakalı, malum, Türkiye’de çok farklı şekildeki noktalarda müracaatlar olabiliyor. Zaman zaman kimi ilaçların devlet tarafından ödenmemesi meselesi, kimi zaman sağlık birimlerinde karşılaşılan birtakım muameleler, kimi zaman bazı ilaçların, yerli ilaçların alınmaması ve yabancılarla muadil kabul edilmemesi gibi değişik konularda müracaatlar oluyor. Bu konularla alakalı da dediğim gibi, vatandaş endeksli, kanunumuzda belirtilen hakkaniyet ölçüleri çerçevesinde karar vermeye çalışıyoruz.

Şöyle hızlı hızlı bakmaya çalışıyorum. Bahsettiğim birçok konuyla alakalı, birçok bakanlıkla ilgili birimler bizde ama sabrınızı taşımak istemiyorum. Raporumuz çok ayrıntılı, yani sadece bendeki birim itibarıyla yaklaşık 20-30 sayfa civarında bir doküman söz konusu.

Ben, tekrar, Türkiye Büyük Millet Meclisi Dilekçe ve İnsan Hakları Komisyonlarından oluşan karma komisyonun alt komisyon oluşturmak suretiyle konularımıza eğilmesi nedeniyle, sizlerin de ilgi göstermesi, bu konuyu önemsemesi nedeniyle sizlere çok teşekkür ediyorum. Ümit ederim ki -inşallah- insan hakları ve hürriyetleri adına, memleketimizin bu konudaki standartlarının daha yukarı çıkması adına biz de bu temsil ettiğimiz Kurum noktasında daha iyi noktalarda oluruz, bunu vatandaş adına yaparız. Bunun mutluluğunu da yaşıyoruz. Ben uzman arkadaşlarıma sürekli şu telkinatı yapıyorum: Bir taraftan bir hayır işi yaptığınızı düşüneceksiniz yani sadece konunuz, aldığınız ücretler vesaireniz önemli değil. Böyle yaptığımız zaman hem yaptığımız işten zevk alırsınız hem de hakikaten insanlara daha pozitif yaklaşırsınız.

Başkanımız genel sunumda zaten ifade etti birçok şeyi ama yani Türkiye'deki, belki, belli bir müracaat yapıldıktan sonra telefonla kişilere dönen, onların eksikliklerini gidermeye çalışan, onlarla interaktif ilişki içerisinde olup kurumları dostane çözüme zorlayan, kişilerle onları buluşturan tek kurum durumundayız; bunu da iftiharla söylemek istiyorum. Bana bu fırsatı verdiğiniz için çok teşekkür ediyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – Evet, Sayın Başkanım, biz de teşekkür ediyoruz; eski bir parlamenter, Dilekçe Komisyonu üyesi, Başkanlığı yapmış birisi olarak.

Sayın Tanal, devam edelim mi, sunumları bitirdikten sonra mı...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bu bölümle ilgili isterseniz...

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – Hayhay, buyurun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli kamu denetçisi arkadaşlar, hepimize saygı ve hürmetlerimi sunuyorum.

Şimdi, değerli arkadaşlar, biraz önce “takas” dediniz. Bir sefer, bu kötüye kullanılıyor. Bazı kurumlar bunu yaptı, mülkiyet hakkının ihlali anlamında takasa zorlamak hakkın kötüye kullanımı; idareler bunu yapıyor. Bence o öneri doğru ve yerinde değil.

İki: Şu anda benim elimde sizin sitenizden almış olduğum bir fotokopi var. 2019 seçme kararları, 2018 seçme kararları, 2017 seçme kararları, 2016, 2015, 2014... Yani sizin sitenizin kapasitesi yetersiz olduğu için mi siz seçme kararı koyuyorsunuz? Bu seçme kararlarını eleme yetkisi kime ait? Neden hepsini tamamen koymuyorsunuz? Ben bunu anlamış değilim. Yani bence burada, bir sefer, bu seçme kararlarının dışında, olduğu gibi, bunun aleniyetinin yansımaları lazım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – Yani tüm kararlar olsun anlamında...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Evet, evet. Bakın, bu seçmeyi kime göre yapıyorsunuz, kriteri ne? Yani bence bu çok yanlış bir olay. Ha “Biz her bakanlıktan veya her kurumla ilgili bir karar veya iki karar koyuyoruz.” diyebilirsiniz ama benim bildiğim kadarıyla, daha önceki sunumlarda Kamu Denetçiliği Kurumunun bilgisayar sistemi yetersiz olduğu için yenilemişiniz ve daha o yenileme neticesinde kapasitesinin artırılması açısından, toplantıda böyle konuşmalar geçmişti ama bence bu uygulamadan vazgeçmek lazım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – Bir katkı verebilir miyim Sayın Tanal?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Buyurunuz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – Sanki -benim de hissettiğim, bize de yansıyan-şimdi Bilgi Edinme Kurulunda da aynı hassasiyet oluştu. Hem Medeni Kanun 2/(2)'deki o “dürüstlük” ve “iyi niyet” kuralları temel prensiplerimizden bir tanesi, sizin de atıfta bulunduğunuz gibi. Ancak kişisel verilerin korunmasıyla ilgili yine parlamento hukuku açısından da böyle bir yasa geçti. Acaba örnek kararlar...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Hiç ilgisi yok.

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – Yok, yok. Tamamı değil, sadece...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – İsimleri siz gizliyorsunuz. Orada kişisel verilerin korunmasının...

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – Örnek kararlar, benzer kararlar belli başlıklar altında toplanıyor olabilir diye düşünüyorum.

KAMU DENETÇİSİ YAHYA AKMAN – İki cümleyle izah edeyim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani Kişisel Verileri Koruma Kanunu engel...

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – Olabilir mi acaba?

KAMU DENETÇESİ YAHYA AKMAN – Sayın Tanal, şöyle: Şimdi, teknik arkadaşımız da burada, bana bilgi verdi. Yaklaşık bir ay içerisinde, bilgi bankamızla ilgili çalışmanın tamamlanması neticesinde bütün kararlarımıza erişim olabilecek, onu ifade ettiler. Yani doğaldır ki birkaç yıllık bir Kurumuz, henüz 7'nci yılımızdayız. Yani birtakım, mesela bu bahsettiğiniz, sizin de sözünü ettiğiniz SYS devreye gireli henüz bir yıl olmadı bizim Kurumda. Yani kendimize ait bir internet sitesi oluşturup kararlarımızı imzalamak, birbirimize göndermek adına kendimiz bir site oluşturduk. Onun henüz bir yılı dolmadı. Bahsettiğiniz soru olacak.

Birinci kısım ile ilgili de bir cümle söylemek istiyorum: Yani bu gayrimenkullerle alakalı takas meselesinde sizin özelde bildiğiniz, olumlu neticelenmeyen bir örnek olabilir ama biz zaten kendimiz üretmedik bu formülü. Vatandaş böyle bir talepte bulunuyor. Zaten bu –siz de hukukçusunuz- alternatifli bir konu. Yani devlet istimlak ediyorsa, bu öncelikli talebi; etmiyorsa, hiç olmazsa takas edin, takas olduğu takdirde de yine vatandaşın imzası ve rızası çerçevesinde olacak. Zaten diyor ki, hatta bazıları var ki “Ya, yarı fiyatı versin, ben yine razıyım.” diyen var, hakkını kullanamamaktan dolayı.

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – Yani onun talebine istinaden...

KAMU DENETÇESİ YAHYA AKMAN – O anlamda yani takas olduğu takdirde de kişinin rızası ve imzası alınmak suretiyle olacak. Sayın Tanal, bizdeki örnek kırk yıllık bir örnek. Kırk yıldır vatandaş bu hakkını kullanamıyor; mülkiyet hakkını kullanamıyor. Bu küçümsenecek bir olay değil yani. Bir şekilde çözülmesi lazım. Onun için böyle formüller üretildi.

Teşekkür ediyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Şimdi, devam ediyorum o zaman.

Şimdi, burada bu kararları, eğer bundan sonra hepsi yayınlanacaksa bu tamam, iyi, teşekkür ediyorum. Yalnız, bununla ilgili tabii ki Kurumun başvurusu, tanıtımıyla ilgili sosyal medyalarınızı iyi takip eden bir vekilim. Sosyal medyada, sizden istirhamım, belirli siyasi partinin milletvekillerini takipten ziyade... Edin, terciniz olabilir, aynı genden gelebilirsiniz ama unutmayınız ki şu anda Türkiye Cumhuriyeti devletinin bir kurumu orası. Bir siyasi partinin şeyliğinden ayrılmanız lazım, sıyrılmamız lazım. Takip edecekseniz de tüm genel başkanları takip edin, takip edecekseniz tüm milletvekillerini takip edin.

KAMU DENETÇESİ YAHYA AKMAN – Kurumsal sosyal siteyi mi kastediyorsunuz?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Evet, kurumsal, Twitter, sosyal hesaplarınızı söylüyorum ben, bireysel söylemiyorum. Yani lütfen, bu Kurumun gerçekten objektifliğine ve tarafsızlığına yakışır bir vaziyette, orada takip ettiklerinizi bir süzgeçten geçirin. Orada ya tüm bakanlıkları takip edin... Bazı bakanlıkları ediyorsunuz bazılarını etmiyorsunuz, bazı kurumları ediyorsunuz bazılarını etmiyorsunuz, sebep ne? Hiçbir tane gazeteyi takip etmiyorsunuz. Gazeteleri niye takip etmiyorsunuz?

KAMU DENETÇESİ YAHYA AKMAN – Teşekkür ederiz Sayın Tanal.

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – Resmî Gazete'yi takip ediyordur muhtemelen.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ona bak, onu da takip etmiyordur, onu da takip etmiyordur, keşke etselerdi.

KAMU DENETÇESİ YAHYA AKMAN – Teşekkür ederiz Sayın Tanal, bakılır. Teknik arkadaşlarımız var, not almışlardır, rahat olun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Arkadaşlar, durun da konuşayım yani eğer rahatsız oluyorsanız ben burada keseyim.

Devam edeceğiz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – Sayın Tanal, teşekkür ediyorum hassasiyetin için. Dört sunum daha var. Netice itibarıyla komisyon üyesi arkadaşlar da...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Devam edeceğiz dostum. Ben de buradayım, siz de buradasınız.

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – Yalnız, buna ilişkin bir başlık söyleyeyim. Şunu da kabul edelim: Türkiye Cumhuriyeti'nin, şu an, seçilmiş hükûmeti anayasal, meşru, legal...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Hükûmet yok ya, ne hükûmeti?

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – Hayır, hayır, bakanlık anlamında söylüyorum. Yani o hiyerarşi içerisindeki yeriyle ilgili sadece siyasal bir değerlendirme yapmamak lazım. Eğer cumhuriyet... Mefhumumuhalifinden, parti isminden -şeyle ilgili hassasiyetinizi anladım- hareketle değil... Eyvallah, öyle bir hassasiyet varsa tüm...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ya arkadaş, bakın, Twitter'da...

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – ...genel başkanları takip etsinler ama takip edilen Türkiye Cumhuriyeti'nin Cumhurbaşkanı ya da ilgili bakanlıksa burası Kamu Denetçiliği Kurumu legal olarak milletin yetki verdiği kurumun takip edilmesi...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ya şu anda milletvekili olmayan AK PARTİ'li milletvekillerinin ismini söyletmek zorunda bırakmayın ya! Azıcık bakın arkadaşım ya!

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – Eyvallah, tamam, o hassasiyeti dikkate alsınlar. Buradaki bizim...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Her lafı yetiştirmek zorunda değilsiniz yani gerçekleri söylüyorum, objektif konuşan bir adamım.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Neyse derdin o olsun.

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – Buradaki sıraya göre Arif Dülger gözükiyor ama sunumu siz mi yapacaksınız?

KAMU DENETÇİSİ ARİF DÜLGER – Evet efendim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – Buyurun Sayın Dülger.

Size de on dakika veriyoruz.

KAMU DENETÇİSİ ARİF DÜLGER – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, değerli milletvekillerim; öncelikle hepimizi saygıyla selamlıyorum, hürmetlerimi sunuyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – Sağ olun Değerli Başkanım.

KAMU DENETÇİSİ ARİF DÜLGER – Ülkemizin son yıllarda yaşadığı değişim ve dönüşüm sürecinin önemli yapı taşlarından birisi de ombudsmanlık mekanizmasının Kamu Denetçiliği Kurumu adıyla doğduğu kültür ve topraklarla yeniden buluşturulmasıdır. “Ey oğul, insanı yaşat ki devlet yaşasın.” anlayışıyla yoğrulan köklü devlet geleneğimizin gereklerine uygun olarak Kurumumuz, hukuk devleti idealine ulaşılması, temel hak ve özgürlüklerin korunması ve idarenin iyi yönetim ilkelerine bağlılığının sağlanması adına geçmiş yedi yıllık süreçte başarılı bir pratik oluşturmuştur. Bu pratiğimiz, çok değerli siz milletvekillerimiz tarafından da zaman zaman dile getirilmekte ve bizler sizlerden aldığımız güçle görev yapmaktayız.

Kurumumuzda uygulanmakta olan iş bölümü çerçevesinde göreve başladığımız 2016 yılı sonundan itibaren bakmakta olduğumuz eğitim öğretim; gençlik ve spor; enerji, sanayi, gümrük ve ticaret; bilim, sanat, kültür ve turizm konularını; 2019 yılının ikinci yarısından itibaren nüfus, vatandaşlık, mülteci

ve sığınmacı hakları; idarede işçi statüsünde çalışanların İş Kanunu'ndan ve iş akdinden kaynaklanan haklarına ilişkin konular ile diğer konu ve alanlar bizim birimimize eklenmiş olup söz konusu alanlarda yapılan başvurular birimizce incelenmekte ve karara bağlanmaktadır.

Görev alanımızdaki konularla, yapılan başvuruların dağılımına kısaca değinirsem: Önceki yıllarda, 2017 yılında 4.758 başvuruya karşın 2018 yılında 2.412 başvuru, 2019 yılında da 3.038 başvuru ki 2019 yılının toplam başvurusuna oranla kıyasladığımızda yüzde 14,5'ine yaklaşan bir başvuruyu birimizce incelemiş ve değerlendirmiştir.

Bu 3.038 başvurunun 1.784'ü eğitim öğretim, gençlik ve spor alanıyla ilgili; 415'i enerji, sanayi, gümrük ve ticaret; 66 adedi bilim, sanat, kültür ve turizmle; 223 adedi nüfus, vatandaşlık, mülteci ve sığınmacı hakları; 514 adediye idarede işçi statüsünde çalışanların yani taşeron olarak bildiğimiz kişilerin başvurularına ilişkin konular ve 36 adedi de diğer konu ve alanlardan teşekkül etmektedir.

2019 yılında birimizce başvuruların yoğunlaştığı konular: ÖSYM'nin sınav başvuru ücretleri ve başvuru ücretinin yatırıldığı on-line ödeme sisteminde yaşanan aksaklıklar; ÖSYM, Millî Eğitim Bakanlığı, Açıköğretim Fakültesi gibi kurumlar tarafından yapılan sınavlarda uygulanan güvenlik tedbirleri; Kredi Yurtlar Kurumunun bursunun kesilmesi, bursun krediye dönüştürülmesi ve burs-kredi geri ödeme sürecinde yaşanan sorunlar; TÜRMOB tarafından yeminli mali müşavirlik sınavlarına yapılan itirazlar; YÖK'ün yurt dışındaki üniversitelerden mezun olanların diplomalarına ilişkin denklik işlemleri; doçentlik başvuru sürecine ilişkin iş ve işlemler; TÜBİTAK tarafından verilen bilimsel destekler ve bilimsel projelerin yürütülmesinde yaşanan sorunlar; elektrik ve doğal gaz dağıtım şirketlerinin uygulamaları; OHAL sürecinde pasaportlarına iptal kaydı konulan kişilere 24/10/2019 tarihinde 7188 sayılı Kanun ile 5682 sayılı Pasaport Kanunu'nda yapılan değişiklikle kolluk birimlerince yapılacak araştırma sonucunda İçişleri Bakanlığınca pasaport verilebileceğine ilişkin düzenlemeden yararlanmak isteyenlerin başvuruları ile işçilerin meslek koduna uygun çalışma, özlük hakları, nakil ve benzeri talepleri birimizin yoğun olarak ilgilendiği konulardır.

İdarenin her türlü eylem ve işlemi ile tutum ve davranışlarını hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelerken temelde toplumun adalet duygusunun tatmin edilmesi hedeflenmektedir. Kurum olarak, vatandaşın idareye olan güvenini artırmak ve idare karşısında vatandaşın güçsüzlüğünü ve mağduriyetini telafi etmek maksadıyla iki tarafı da tatmin edecek bir çözüm bulunmasını sağlamak noktasında idarelerle karşılıklı iletişim yöntemiyle sorunların dostane çözüme kavuşturulmasının en çok tercih edilen sorun çözme yöntemi olması yönündeki ilke ve inanca çalışmalarımıza devam etmekteyiz.

2019 yılında birçok konuda, idarelerle yapılan görüşmeler ve yazışmalar üzerine sorunların dostane çözümünü sağlanmış ve vatandaşlardan olumlu geri dönüşler alınmıştır. Bunlara örnek olarak, öğrencilerin okul birinciliği bilgisinin Millî Eğitim Bakanlığı e-okul sistemine girilerek üniversite tercihinde okul birinciliği hakkında yararlandırılması dostane çözüm kararı olarak 1/8/2019 tarihinde düzenlenmiştir ve bu yıllık raporumuzun 150 numaralı sayfasında yer almıştır.

Kredi Yurtlar Kurumu tarafından öğrencinin kesilen bursunun yeniden bağlanması, Sağlık Bakanlığına bağlı yataklı tedavi kurumlarında staj yapan öğrencilerin yemek hizmetinden ücretsiz şekilde faydalanması, -tarihlerini vermiyorum, ayrıca raporda bunlar zikredildiği için tekrar etmek istemiyorum, hepsi yıllık raporumuzda yer almış örneklerdir bunlar- başörtüsü için kullanılan her türlü toplu iğne, basit pirsing, metal para, anahtarlıksız basit ev anahtarı, ulaşım kartı ve basit tel toka gibi objelerin ÖSYM tarafından sınav binasına getirilmesi yasak olan eşyalar kapsamında çıkarılmasıyla ilgili, 2018/15269 no.lu başvuru üzerine bir gönderme kararı verdik ve ÖSYM bu tür eşyaların veya objelerin sınavda da kullanılmasına imkân getirdiği için birtakım mağduriyetler daha azalmış oldu, bunu

dostane çözüm yöntemiyle çözüme kavuşturmuş durumdayız. Ayrıca, Konya Sarayönü Kuyulusebil Köyü Sulama Kooperatifinin elektrik borcunun taksitlendirilmesi ve elektriğinin kullanıma açılması, engelli işçilerin nakil talebinin yerine getirilmesi gibi daha birçok örnek sayılabilir.

2019 yılı içerisinde kamuoyunu yakından ilgilendiren birçok konuda ayrıca tavsiye kararı verilmiştir. Bunlara örnek olarak da ÖSYM tarafından gerçekleştirilen sınavların başvuru ücretlerinin makul bir seviyeye çekilmesi için sosyal devlet ilkesinin bir gereği olarak işsiz gençlere ve öğrencilere ücretlerde indirim tanıyacak bir düzenleme yapılmasıyla ilgili 16/10/2019 tarihinde tavsiye kararı vermiş durumdayız, henüz bu tavsiye kararına uyum noktasında bir gelişme olmadı. Ayrıca ÖSYM'nin sınav başvuru ücretlerine ilişkin oluşturduğu on-line ödeme sisteminde yaşanan birtakım aksaklıklar müracaatlara temel teşkil ediyor, bunların giderilmesi ve bu yöndeki başvuruların kabul edilmesiyle ilgili 30 Mayıs 2019 tarihinde bir tavsiye kararımız olmuştur. Yine, ÖSYM'nin bu karara bugüne kadar uyduğunu gösteren herhangi bir gelişme olmadı, uymadı yani.

Öğrenci işleri görevlilerinin tutumundan dolayı onlar hakkında işlem yapılmayıp sadece öğrenciye verilen disiplin cezasının kaldırılmasıyla ilgili 12 Temmuzda verdiğimiz tavsiye kararına, ilgili üniversite uyduğunu beyan etmiştir. 40 yaş sınırı sebebiyle burs alamayan öğrencilere Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğü tarafından burs ve kredi verilmesine yönelik düzenleme yapılmasını içeren bir tavsiye kararımız oldu. Yine, buna da henüz bugüne kadar uyulmadı, bu yönde bir düzenlemenin Kredi ve Yurtlar Kurumu tarafından yapılmadığını biliyoruz. Birden fazla ön lisans programlarından mezun olanların, mezun oldukları her programa göre dikey geçiş sınavı puanlamasının hesaplanması ve tercih hakkı verilmesi yani birkaç tane ön lisansı birden bitirip de tercihte bulunmak gerektiğinde ÖSYM kılavuzlarında da yalnızca bir tane tercihte bulunabiliyordu, hâlbuki bitirdiği bölümlere göre birden fazla tercihte bulunma imkânının getirilmesini savunduk ve bu yönde bir tavsiye kararı verdik fakat henüz, bugüne kadar da bu kararımıza uyulduğunu gösteren bir düzenleme yapılmadı.

Tezli yüksek lisans programında 4'üncü yarı yılını tamamladığı hâlde seminer dersini vermediği gerekçesiyle kaydı silinenlerin işlemlerinin geri alınarak öğrencilerin mezuniyet işlemlerinin yapılmasına yönünde mart ayında verdiğimiz tavsiye kararına Atatürk Üniversitesi uymuş ve öğrencinin kaydı tekrar yapılmıştır. Doktora programına yatay geçiş için istenen araştırma görevlisi olma koşulunun değiştirilmesi yönünde 1/10/2019 tarihli tavsiye kararımıza da uyum noktasında Gazi Üniversitesi, bugüne kadar herhangi bir cevap vermemiştir. Ayrıca Federasyon tarafından müsabakalara katılan çocuk sporcuların harcırahlarının ödenmesi yönünde bir müracaat üzerine verdiğimiz tavsiye kararına, Güreş Federasyonunun uyduğunu memnuniyetle gördük. Yine, Bursa'da bir ilköğretim okulu bahçesinde bulunan elektrik trafosunun can ve mal güvenliği için kaldırılması talepli bir başvuruya 21 Ekim tarihinde verdiğimiz tavsiye kararına büyük oranda uyuldu, Bursa Valiliğince gerekli teknik ekipler oluşturuldu, Kurumumuzla görüşmeler yapıldı, bu yönde olumlu sinyaller aldık.

Son olarak tavsiye kararlarından vermek istediğim bir örnek vardı. Doğal gaz abonelerine seçme hakkı verilmeden sayacın değiştirilmemesi ve değişim sebebiyle güvence bedeli alınmaması, Sayın Milletvekilimiz Mahmut Tanal Bey'in başvurusuydu. Biz, 5 Nisan tarihinde bir tavsiye karar verdik fakat henüz ilgili BAŞKENTGAZ veya EPDK tarafından bu yönde bir düzenleme yapılmadı. Biz, hakkaniyet açısından bu başvuruyu ele aldık. Yani, kişilere haber vermeden, bir seçme hakkı tanımadan bu şekilde işlem yapılmasını hakkaniyete aykırı bulduğumuz için değerlendirdik. Bu tavsiye yönünde, bir düzenleme yapılacağı yönünde yazışmalarda cevap var ama kesinlikle, daha henüz bu yönde bir düzenleme yapılmadı.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Güvence bedeli sürekli artıyor yani kendilerine hakikaten hatırı sayılır bir kâr getiriyor.

KAMU DENETÇİSİ ARİF DÜLGER – Buna bir şey diyemeyeceğim Sayın Vekilim.

Kararlarımızdan -tabii süreyi de hızlı değerlendirmek adına- etkilenen kişilerin kısa bir analizini yaparak sözlerime son vermek istiyorum. Kurumumuzun mevzuat değişikliği önerisi içeren tavsiye kararlarına uyum, belli bir süreç gerektirmektedir. Akaryakıt istasyonlarına uygulanan ve maktu olarak belirlenen idari para cezalarına yapılan itiraz üzerine 28/12/2017’de bir tavsiye kararı aldık ve burada da benzer bir süreç yaşandı. Kararımızdan yaklaşık bir yıl sonra 28/02/2019 tarihinde Resmî Gazete’de yayımlanan, 7164 sayılı Kanun ile Petrol Piyasası Kanunu’nun idari para cezalarına ilişkin 19’uncu maddesinde tavsiye kararımız doğrultusunda değişiklik yapılarak akaryakıt istasyonlarına kesilen para cezalarına alt ve üst limitler konulmuş, firmaların yıllık satış hasılatı oranında ceza uygulanacağı düzenlenmiş ve bu alanda faaliyet gösteren yaklaşık 15 bin akaryakıt istasyonunun sorunu çözülmüştür.

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – Çok doğru bir şey yapmışsınız yani buna meslektaş olarak katkı vermiş olayım. Milletvekili olmadan evvel, benzer bir konuyu ben de biliyorum. Mesela, küçük, 5 bin nüfuslu bir ilçedeki istasyon ile 5 milyon insanın yaşadığı yerdeki iki cezayı da maktu koymuşlar. Biri ömrünü, hatta üzerine ilçeyi satsa ödeme şansı olmayan böyle garip bir rakama tekabül ediyor.

KAMU DENETÇİSİ ARİF DÜLGER – Evet, memnuniyetle ifade ederim ki bu kanun değişikliğiyle bu sorun çözülmüştür. Bize de başvurular genelde küçük istasyon sahipleri tarafından yapıldı. Büyük bir mağduriyetin önüne geçildiğini düşünüyoruz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – Teşekkür ederiz.

KAMU DENETÇİSİ ARİF DÜLGER – Bu meyanda üniversitelerle ilgili bir örnek vermek istiyorum; Akademik Teşvik Ödeneği Yönetmeliği’nde yapılan değişikliğin üniversitelerde farklı şekillerde uygulanması sebebiyle akademisyenlerin teşvik ödeneğinin hesaplanmasında haklı beklentilere uyulması ve yeni düzenlemelere uygun hareket edilmesine ilişkin verilen tavsiye karardan yaklaşık 166 bin akademisyenin etkileneceğini düşünüyoruz. Bu verileri de biz, YÖK’ün bize verdiği cevaplardaki rakamlardan aldık.

Bir son örnek, ÖSYM’nin sınav başvuru ücretlerinin makul bir düzeye çekilmesi için sosyal devlet ilkesinin gereği olarak, işsiz gençlere ve öğrencilere indirim konusunda düzenleme yapılmasına ilişkin tavsiye kararından sınavlara giren yaklaşık 10 milyon adayın etkileneceğini düşünüyoruz. Çünkü, ÖSYM’nin yılda yaptığı sınavlara yaklaşık 10 milyon öğrenci girmekte. Biz, özellikle işsiz ve yeni mezun olmuş insanların daha düşük ücret ödemesi için girişimlerde bulunduk, konuyu inceledik ve bu yönde de 16/10/2019 tarihli tavsiye kararı verdik. YÖK’le yaptığımız görüşmelerde tavsiye kararımızın haklılığı ifade edilmekle beraber bütçe imkânları dolayısıyla buna uyulamadığı ifade edilmektedir. Henüz bu kararımıza da uyulmadı, kısaca bunları söyleyebilirim.

Teşekkür ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – Sayın Dülger’e biz de teşekkür ediyoruz.

Komisyon üyesi arkadaşlardan buna ilişkin söz almak isteyen var mı?

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Aslında, şöyle tek tek değil de totali üzerinde konuşsak daha iyi olurdu ama ben müsaade istemek zorunda kalacağım. Arkadaşlarım burada devam ederler ama özellikle ben teşekkür edeyim yine emekleriniz için. 2 konuşmacı arkadaşım -Sayın Vekilimiz söyledi ama- tapuyla ilgili bir şey yapmışlardı orada. Bu on yıl taksitlendirmeyi bir kanunla getirdiler, yanıyorsam düzeltin altı, yedi yıl oldu. Hani, uzunca süre ödenmiyor, mahkemelere veriyoruz, davalar sonuçlanıyor, idareye on yıl taksitlendirme imkânı yarattılar, o bile çözüm olmadı. Bu takas işi, yine çözümsüzlük ve farklı hukuki olmayan uygulamaları getirebilir ama burası aslında buranın konusu da değil. Yani, siz böyle bir öneriyi belki sunmuş olabilirsiniz ama tabii, yeni bir yasal düzenlemeyle falan çözülebilir.

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – Doğru.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Çözüm her koşulda takas olamaz diye düşünüyorum. Çünkü on yıllık vadelenilmesiyle bile çözemedik, onu hatırlıyorum.

Şöyle bir soru: Yazılı da gönderebilirsiniz, bilemiyorum ama özellikle bu KHK’le ihraç edilen, ama mahkemede beraat edipte işte pasaport olsun, işe iade olsun, bir hakkın teslimi olsun bu tip başvurularda başvuru lehine alınmış bir sonuç var mıdır, ben onu çok merak ediyorum? Yani, sadece basit bir şey; pasaport olabilir, işe iade olabilir, başka bir şey olabilir. Bir kurul kuruldu falan ama... Sizden kaynaklı bir idareye olumlu tavsiye ve uyulması var mıdır, bunu çok merak ediyorum?

Az sonra müsaade isteyeceğim için araya girdim, özür dilerim ama arkadaşlarım burada.

KAMU DENETÇİSİ YAHYA AKMAN – Bayağı bir oldu.

KAMU DENETÇİSİ ARIF DÜLGER – Sayın Vekilim, bu yönde örnekler var, pasaportlarına kavuşanlar var. Arzu ederseniz biz, sizlerle yazılı cevap vermek istiyoruz.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – İşe iade de çok...

KAMU DENETÇİSİ CELİLE ÖZLEM TUNÇAK – İşe iade de var, biz onu çıkartıp yazılı verelim. Hepimizde var çünkü.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Tamam güzel. O zaman yazılı olarak alabiliriz sonra. Raporda var mı bilmiyorum ama.

Teşekkür ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – Sayın Dülger’e teşekkür ediyoruz.

Sayın Saadettin Kalkan, buyurun.

Size de on dakika süre verelim.

KAMU DENETÇİSİ SADETTİN KALKAN – Sayın Başkan, Karma Alt Komisyonun değerli üyeleri; ben de sizleri saygıyla selamlıyorum.

Benim görev alanım kamu personel rejimine ilişkin sorunları, ihtilafları sonuçlandırmak, çözmek. Kamu personel rejimi çok geniş bir alanı kapsıyor; genel bütçeli kuruluşlarla beraber, bu genel bütçeli kuruluşlara ilintili kuruluşlar, bağlı kuruluşlar ve sermayesinin yüzde 50’inden fazlası KİT olan ve bağlı olan şirketler. Oradaki personel ile yönetim arasında meydana gelen ihtilafları çözmek de yine bizim görev alanımıza düşüyor.

Ben hemen -sayın üyemizin ayrılma şeyi var galiba- OHAL’le ihraç edilip tekrar göreve iade edilenlerle ilgili bir konuyu açmak istiyorum: Zaman zaman görevi iade kararı OHAL Komisyonu tarafından veriliyor ama bazen istisnai de olsa bazı idarelerde göreve iadesinde biraz gecikmeler meydana geliyor. O gecikme sebebiyle bize başvurularda göreve başlatılmasını tavsiye kararı veriyoruz. Bazılarında ise göreve başladıktan sonra o açıkta kaldığı süre içerisindeki maaşlar, özlük hakları ödeniyor ama o ödemede sadece maaşları ödeyen kuruluşlara da aradaki enflasyon farkını da ödemesi hususunda tavsiye kararı gönderiyoruz. O konuda bir tereddüdümüz yok.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Bu, OHAL Komisyonunun olumlu sonuçlandırması akabinde gelişen sıkıntılardan bahsediyorsunuz.

KAMU DENETÇİSİ SADETTİN KALKAN – Tabii, evet onlardan bahsediyorum.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Yani, siz, bireysel olarak OHAL Komisyonu dışında mahkemeden beraat etmiş bir bireyin başvurusuyla ilgili bir lehe karar vermediniz. Ben onu anladım.

KAMU DENETÇİSİ SADETTİN KALKAN – Yok, yok. Eğer mahkemeden beraat kararı almış olmasına rağmen OHAL Komisyonunda henüz bir karar verilmemiş ise beklemedeyiz, bekliyoruz.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Her koşulda OHAL Komisyonunu kararımı bekliyorsunuz.

KAMU DENETÇİSİ SADETTİN KALKAN – Tabii, çünkü disiplin hususudur orası. Disiplin kurulunun kararı gibidir. Disiplin kurulunun kararı gerekiyor, Dolayısıyla, yargı yolu ile disiplin hukukundaki şey birbirinden farklı olduğundan mutlaka disiplin hükmünün, disiplin kurulu kararının da sonuçlanmasını bekliyoruz, yargıdan beraat kararı almış olsa bile. Çünkü, o bir ceza hukukudur; ceza hukuku ile disiplin hukuku birbirinden farklıdır. Disiplin hukuku bakımından da karar kişinin lehine olursa göreve başlatıyoruz.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Yani, şöyle; açmak için aslında, önemli bir konu. Geniş bir başvuru vardır, bilmiyorum ama. Şöyle: Disiplin kurulu olarak mı değerlendiriyorsunuz OHAL Komisyonunu?

KAMU DENETÇİSİ SADETTİN KALKAN – Evet.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Anayasa’da öyle yapmıyor ama.

KAMU DENETÇİSİ SADETTİN KALKAN – Yok, yok. İdare nitelik itibarıyla, içerik itibarıyla bir disiplin kurulu kararı gibidir onların kararları.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yok.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Mesela şöyle: Bakış açınız neyle ilgili ama siz tamamen bağımsızsınız. Hani, yargıyı ilgilendiren bir konu deyip gönderemiyorsunuz OHAL Komisyonunda olan hususu. Çünkü, OHAL Komisyonu bir yargı kararı değil. Disiplin olarak değerlendirilebilir mi onu da bilemiyoruz ama hani uluslararası hukukta OHAL Komisyonu çok da uygun gelmeyen bir şey gibi, yargı dışı bir şey gibi kuruldu, olağanüstü kuruldu, tamam ama şimdi OHAL Komisyonuna bir bağlılık var sanki size müracaatlarda, anladığım o. Oysaki, hani bizim kurumumuz bağımsız, bir mahkeme kararı var, hukuken bu adam beraat etmiş. Kardeşim, göreve iadesi de yok, OHAL Komisyonundan herhangi bir karar yok ama aksi bir karar olsa bile hani siz orayı üstün olarak kabul edip bu yönde bir “Başvuramaz.” gibi değerlendiriyorsunuz ya da oradan bir kabul gelmişse “Kabul üzerinden bir aksaklık varsa el atabiliyoruz.” gibi algıladım ben.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Diyelim, takipsizlik kararı varsa, takipsizlik kararına itiraz edilmemiş, kesinleşmiş...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Tabii ama her koşulda OHAL Komisyonunda dosyası var, işte orası üstünüzdeymiş gibi kabul görüyor anladığım kadarıyla.

KAMU DENETÇİSİ SADETTİN KALKAN – İzninizle, şöyle açıklamama izin verin: Ben hayatıma yani meslek hayatıma bir yönetici olarak başlayıp yönetici olarak devam ediyorum, bu konularda yani disiplin hukuku konusunda oldukça tecrübem vardır yani o konuma da güvenirim. 15 Temmuzdan sonra meydana gelen hadise, Türkiye’nin içinde bulunduğu hadise yani kamu görevlilerinin dışında meydana gelen bir hadise değil; kamu görevlilerinin bizzat yönettiği ve içinde olduğu bir hadise olduğundan o eylemler kusurlu, suçlu yani fiilen işin içerisinde olsa da olmasa da “kusursuz sorumluluk ilkesi” sebebiyle birçok kamu görevlisi o disiplin soruşturmasını geçirmek zorundadır. İşte, o zamanki düşünce, bu disiplin soruşturmalarını her bir kurum farklı farklı, birbirinden habersiz yapmaması için ve aynı konuda aynı fiili biri farklı cezalandırıp biri farklı cezalandırmaması için kanunla OHAL Komisyonu adı altında bir yüksek disiplin kurulu kurularak tek bir sistemde soruşturmayı ve incelemeyi yapmışlardır ki bu benim kanaatimce eşitlik ilkesine, yani o kusurları işleyenler için, eşitlik ilkesine uygun bir komisyon olarak değerlendiriyorum, bir disiplin kurulu, üst disiplin kurulu olarak değerlendiriyorum.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Kabul ama mahkeme kararı olarak değerlendirelim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ama onları disiplin kurulu kabul etmiyor ki.

KAMU DENETÇİSİ SADETTİN KALKAN – Ama niteliği ve içeriği olarak onu o şekilde değerlendiriyoruz çünkü mesela ceza hukukuyla onu ayırmamın sebebi şudur. Şu an bizim de içinde bulunduğumuz -mesela benim bizzat burada söylemem doğru olur mu olmaz mı bilmiyorum ama ifşa etmek olur- bazı kamu kuruluşlarında yani o süreç içerisinde, yaklaşık otuz yıllık süreç içerisinde, bir memurun işlemiş olduğu memuriyetin içerisinde veya dışındaki bir fiili, bir eyleminden dolayı ceza hukuku konusunda da ceza davaları vardır ama o ceza davası aynı zamanda memuriyetten ihraç gerektiren bir disiplin hukukunu da fiilini de işlemiştir. Biz yargılama yaparken disiplin kurulunda, istediği cezayı alsın, bizim için hiç önemli değildir ama o 125/E maddesinden birini işlemişse biz ona bakarız işlemiş olduğu, yapmış olduğu eylem. Cezada nasıl bir ceza alacak, ağır ceza mı alacak yoksa almış olduğu ceza ertelenecek mi biz disiplin kurulu olarak ona bakmayız ve onunla ilgilenmeyiz ve o 125/E maddesinden disiplin kurulu olarak, üst disiplin kurulu olarak bu kararı veririz ve onun memuriyet hayatına son veririz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bakın disiplin kurulu diyorsunuz ama...

KAMU DENETÇİSİ SADETTİN KALKAN – Burada bizim yapmış olduğumuz disiplin kurulu faaliyeti, işte 15 Temmuz'dan sonra meydana gelen hadiselerin yeknesak bir kuruldun çıksın diye, OHAL Komisyonu bir disiplin kurulu niteliğinde olsun diye o şekilde kurulmuştur. O sebeple biz de, bize gelen başvurularda özellikle sizin bahsetmiş olduğunuz, vurguladığımız yargıdan beraat kararı almış veya takipsizlik kararı almış olan ihraç edilmiş memurların -eğer şayet OHAL Komisyonu kararıyla ihraç edilmişse veya disiplin veya memuriyeti de ihraç edilmişse ve iadesi için başvuru yapmışsa- iadesine veya ihracına yönelik kararı beklemek durumundayız.

KAMU DENETÇİSİ YAHYA AKMAN – Yani bir nevi idari başvuru yolunu tüketmek anlamına da geliyor.

KAMU DENETÇİSİ SADETTİN KALKAN – Bir nevi idari başvuru yolunu tüketmek anlamına yoruyoruz onu ama aslında ben fiilen yani kişisel olarak onlar mutlaka kendisi aleyhine sonuçlanan tüm eylemlerde, bütün kararlarda büyük ihtimalle en sonunda Avrupa İnsan Hakları Mahkemelerine gideceklerdir ama ben de diyorum ki: “Ben onların lehine yani onların avantajına girmiyorum o konuya.” yoksa “Hadî bize de başvurun.” desem en az bir sene belki de zaman kaybedecekler yani mahkemelerin dışında. Dolayısıyla ben de girmek istemiyorum o konulara yani o alana ki zaman kaybetmesinler ya da gitmek isteyen varsa gitsinler ama bir disiplin kurulu niteliğinde olduğu için o yolu tüketmesini bekliyoruz biz. Başvurusunu aldığımız eğer göreve başlamamışsa, kendisi iade edilmiş ama göreve başlatılmakta biraz temkinli, imtinalı davranıyorsa idare, idareye tavsiye kararını da veririz “Hemen başlatın.” diye çünkü OHAL Komisyonu kararı bir disiplin kurulu kararıdır, onu başlatmak durumunda. Arada özlük hakları bakımından farklılıklar varsa, işte enflasyon farkı vesaire, onları da ödemesini öneriyoruz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – Buyurun Sayın Kavuncu.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Hukukçu değilim ama yani, özellikle bu FETÖ davalarından kaynaklanan işlemlerle ilgili yargı mercisinden beraat kararı aldıktan sonra, sanki usulen sonrasında işe iadesi için OHAL İşlemleri İnceleme Komisyonuna gidiyor. Eğer orası iade verirse idare bir şekilde iade ediyor ama ret verirse gene, idare mahkemelerine gidiyor.

KAMU DENETÇİSİ SADETTİN KALKAN – Tabii.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Yani, Kamu Denetçiliği Kurumu bunun bir yerinde yok sanıyorum, yani teknik olarak, değil mi? Yok yani. Ondan sonra da diyelim ki idari mahkemesi de ret ediyor, ondan sonra da insan haklarına mı gidiyor veya Anayasa Mahkemesine?

KAMU DENETÇİSİ SADETTİN KALKAN – Ondan sonra AİHM'e gidebiliyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Şimdi, bakın, çok güzel. Aslında biz, Anayasa'nın hükümleri uyarınca mahkeme kararları kişileri, kurumları, kuruluşları bağlar diyor muyuz, diyoruz. Sayın Hakverdi'nin dediği gibi “Kişi beraat kararını almış, kesinleşmiş veya takipsizlik kararı vermiş, kesinleşmiş.” Bu mahkeme kararları yasama, yürütme, yargı, herkesi bağlıyor da, arkadaş, yani niye sizi bağlamıyor, efendim OHAL'i bekliyorsunuz. Niye OHAL'i bağlamıyor? Yani, böyle bir absürt bir şey olabilir mi?

EROL KAVUNCU (Çorum) – İyi de mahkeme “Cezai yönüne bakıyor.” diyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Cezai yönü... Canım dostum, bu da bir cezalandırma ya!

EROL KAVUNCU (Çorum) – Ama idari yönü de var burada yani.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Arkadaşlar, bakın, o zaman size şunu söyleyebilir miyim: Anayasa'mızın 129'uncu maddesinin ikinci fıkrası...

Disiplin anlamında baksanız dahi mesele... OHAL Komisyonuna bilmiyorum ziyarete gittiniz mi siz inceleme veya bir ziyaret açısından, vatandaşın gidip kendi dosyasını inceleme hakkı yok, avukatın inceleme hakkı yok. O sokağa bile giremiyorsunuz, o binaya bile giremiyorsunuz.

Şimdi, Anayasa'nın 129'uncu maddesinin ikinci fıkrasında deniyor ki: “Eğer kişiye disiplin soruşturması yapılıyorsa savunma hakkı tanınmadıkça disiplin cezası verilemez.”

Ya, Allah rızası için bu beraat eden, takipsizlik kararı verilen insanların hangisinin savunmasını aldık biz?

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – Disiplin cezasına mı?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Disiplin cezasına diyoruz üstat.

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – Sayın Tanal, şöyle bir katkı vereyim... Ali Haydar, senin öngörüne güveniyorum kardeşim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bitiriyorum, bitiriyorum.

Benim sizden istirhamım Anayasa'nın 138'inci maddesinde deniyor ki: Mahkeme kararları, tüm yürütmeyi, idareyi, kamu kurum ve kuruluşlarını, yasama, yürütmeyi, herkesi bağlar.

Türk milleti adına karar veriyor. Hukukta şöyle temel kural vardır: “Çoğuna yetkili olan azına evleviyetle yetkilidir.” Yani, bu mahkemeler bu çoğuna karar verebiliyorsa, kişiyi temizliyorsa, aklıyorsa, paklıyorsa, bir suça bulaşmadığını netleştirmişse, artık, ben, Kamu Denetçiliği Kurumu olarak, arkadaş, ya beni bu mahkeme kararı tatmin etmiyor, ben bir de OHAL Komisyonunu bekleyeyim. Olmaz bu arkadaşlar ya, bu yani bence... Şunu söyleyeyim: Kamu Denetçiliği Kurumu kritik kararları vermekten çekiniyor. Siz, demokrasiyi temsil ediyorsunuz arkadaşlar, sizden istirham ediyorum, kritik kararlarda biraz elinizi taşın altına koyun.

Teşekkür ediyorum, saygılarımı sunuyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – Sayın Hakverdi, seninle tamamlayalım.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Aslında, sadece bu olay üzerinden tartışmayı derinleştirmek istemedim. Niyetim şuydu: Biz durduğumuz yer itibarıyla aslında siyasal olarak da hani OHAL Komisyonunun çok hukuki ve uluslararası anlamda da hukuka bir karşılık gelen bir kurum olduğunu düşünmüyoruz ve alelacele de yapılan o binlerce dosyalar, altından kalkamazlar falan, sağlıklı sonuçlanmadığını düşünüyoruz. Arada ciddi bir mağduriyet yaşandığını düşünüyoruz. Haklı ile haksızın, suç işleyen ile hani masumun ciddi bir tasnifinin, ayrımının yapılmadığını düşünüyoruz. O sebeple de acaba sizin kanalinızdan, ya orayı da, hani tamam, onlar incelediler ama şunu da bir değerlendirelim diye bir tavsiye kararı alma imkânınız var mı oraya rağmen, onu merak ettik aslında. Keşke olabilseydi,

memnun olurduk çünkü devletin, idarenin özellikle işlemlerinin birçok yerden denetlenmesini biz canıgönülden isteriz; bir kurumdan değil, değişik değişik kurumlardan denetlenmesini. Bu şeffaftır, bu demokrasidir, bu güzel bir şey. Niyetimiz derinleştirmek değildi, o yüzden böyle kapatalım.

Bir de müsaade istiyorum, özür diliyorum.

Tekrar elinize sağlık arkadaşlar.

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – Tamam, teşekkür ederim Sayın Hakverdi.

Ben, bir cümle katkı vereyim sen hazır buradayken.

Şimdi, Sayın Tanal söyledi, Anayasa 138, yargı kararları, idari bir mekanizma var. Tabii, burada tekrar 15 Temmuz vesaire, geçmiş süreci tartışacak hâlimiz yok usul ekonomisi açısından.

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Kim suç işlemişse cezalandırılıns diyorum. Biz onu eyvallah, ama...

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – Sayın Tanal, eyvallah. Bir nokta katkı...

KAMU DENETÇİSİ YAHYA AKMAN – Sayın Tanal, benim birimde 130 güvenlik görevlisi mahkemede beraat ettikten sonra, ihraç edilen güvenlik görevlisi hakkında tavsiye kararı verildi. İdare ne değerlendirdi, bilmiyorum? Bilginize sunarım.

Aynı bu FETÖ soruşturması nedeniyle belli bir sendikaya üyelik suçlamasıyla geldiler.

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – Şimdi, OHAL’le ilgili, yalnız daha önceden mağdur olduğunu iddia edenlerle ilgili bir mekanizma yoktu idari dava açısından, OHAL sonradan kuruldu.

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Sendika üyeliği nedeniyle...

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – İlgili yasa gereği de hani, “konusu, yargı yetkisi olan” diye ilgili bir madde var, Ombudsmanlık makamıyla ilgili tavsiye kararı niteliğinde. Yani, komisyon idari bir mekanizma olduğu için oraya müracaat etmesi ya da altmış gün içerisinde cevap çıkmaması yasal engel değil, dava açması süresi açısından da. Buna ilişkin, herhâlde müracaatlara ilişkin de bir tavsiye kararı verildi.

İstirhamım şu usul ekonomisi açısından, hem sizi bekletmeyelim hem milletvekili arkadaşlarımın birçoğunun da hani, misafirleri var. Meclis biraz gergin devam ediyor, bizim beşte bir komisyonumuz daha var devre mülklerle ilgili.

KAMU DENETÇİSİ SADETTİN KALKAN – Hemen bitireceğim Başkanım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – Sayın Kalkan, senin tamamladığını varsayıyoruz, seviyoruz seni.

KAMU DENETÇİSİ SADETTİN KALKAN – Kamu personel rejiminin alt alanlarını, “Hangi alanlarda çok başvuru geliyor?” diye arz etmem gerekirse, atanmadan kaynaklanan sorunlar var personel alımıyla ilgili. Kamu personel alımına ilişkin bu sınavlarla ilgili, mülakatlarla ilgili bazen işte, “Ayrım yapıldı.” veya “Benim puanlarım iyi değerlendirilmedi.” işte, “Cevaplarım iyi değerlendirilmedi.” şeklinde başvurular var. Atamalarda nakil ve görevlendirmeler var. Bir yerden bir yere nakletmek isteyen veya eş durumu veya özürlü sebebiyle, engelli sebebiyle tayin olmak isteyenler şeklinde sorunlar, memurların ödevleri, görevleri ve sorumluluklarına ilişkin bazı ihtilaflar ve derece yükselmeleri, alt-üst yükselmeler hususunda personelin işte, yıl sonu itibarıyla değerlendirilmesi, mali haklarla ilgili bazen ciddi şekilde başvurular geliyor.

Sosyal haklar, memurların disiplin cezaları hususunda da oldukça başvurular alıyoruz ve mobbinge ilgili de başvurular alıyoruz. Mobbinge ilgili çok özel bir karar vermiştik. Bu kararın sonucunda ilgili yöneticiler o kurumun en üst siyasi sorumlusu tarafından görevlerinden alındılar, çok ciddi bir mobbing

yapmışlardı. Arkadaşlarım, koordinatör arkadaşşımdan habersiz bir şekilde, kimsenin haberi olmadan gittik, iki arkadaşımı görevlendirmiştim, yerinde tespitini yaptılar, gördüler. Hakikaten, dilekçede bahsedildiği gibi bir ortamda çalışıyor bir hanımefendi. Yaptığımız inceleme, araştırmada hakikaten çok ciddi bir mobbing uygulandığını tespit ettik ve tavsiye kararı verdik. En üst yönetici, siyasi irade o kişileri, o eylemi yapanları görevlerinden aldılar, o anlamda da belirtelim.

Bir tane de güvenlik sebebiyle, yine bir hanımefendi öğretmen, kadın öğretmen bir köyde öğretmenlik yapıyor. Yani, arkadaşlarımı burada tenzih ederim. Kız öğrencilerinden bir tanesinin bir akrabası, bir yakını cinsel tacizde bulunuyor ama öğrenci hiç kimseye anlatmadığı için en yakın gördüğü, demek ki annesi gibi gördüğü, öğretmenine durumu açıyor. Öğretmen, hoca hanım, hemen okul müdürüne ve ilgili yöneticilere durumu anlatınca olay adliyeye aksediyor, bu kişiler hemen tutuklanıyor, bu kişi hakkında idari soruşturmalar, ceza soruşturmaları yapılıyor ve ceza alıyor. Ama sonradan onun yakınları, “Bizim sülalemiz veya bizim akrabalarımızı lekelediniz.” diye öğretmen arkadaşşı, işte o ücra, uzak bir diyarda, tehdit etmeye başladılar. Tayin istedi, sözleşmeli öğretmenin işte, kamuda, Milli Eğitim Bakanlığı sözleşme feshi vesaire, birtakım işlemler gerekir diye biraz çekingen davrandı ama bize başvurdu. Bizim tavsiye kararımız üzerine -yani, ortada sizlerle paylaşamayacağım, ismini de paylaşmak istemiyorum, çünkü onun güvenliği sorunu var- başka bir yere tayin oldu, ayrıldı ve sözleşmesi orada yenilendi.

O anlamda ciddi tavsiye kararlarımız var, yaklaşık 5.170 başvurumuz oldu, 5.753 karar verdik 2019 yılı içerisinde. Kararlarımıza da uyma oranı genel olarak uyma oranları gibidir, yüzde 75 gibidir. Yaklaşık 230 tavsiye kararı, 230 da ret kararı, 185 adet de dostane çözüm kararı, kısmen tavsiye kısmen ret olarak da 171 adet 2019 yılı içerisinde karar verdik. Kamu personeli bu konuyu iyi biliyorlar, çok sayıda müracaat ediyorlar.

Benim arzım bu kadardı, sorular olursa beraber düşünelim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – Teşekkür ediyorum Sayın Kalkan.

Sayın Vekilim...

SERVET ÜNSAL (Ankara) – Bir ufak bir şey de ben söyleyeceğim Sayın Başkan.

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – Hayhay.

SERVET ÜNSAL (Ankara) – Bir şey de ben soracağım Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, tabii, bize bir sürü başvuru geliyor. Bununla ilgili de size bir şey sormak istiyorum. Kamu kurumlarında atama ve göreve başlama sıkıntıları çok yoğun bir şekilde bizim gündemimizde. Özellikle Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bünyesinde yığınla başvuru bana geldiğine göre, size daha çok gelmiştir. Sosyal çalışmacı, öğretmen, psikolog, çocuk gelişimci, paramedikal uzmanı, hemşire gibi pozisyonlarda yaklaşık 2.300 kişinin atama ve işe başlama sorunu bulunuyor. Şimdi bize gelen, bana gelen bilgiye göre bu vatandaşlar 6 Aralık 2019 tarihinde merkezi atamayla yerleştirilmiş durumdalar ama hâlâ işe başlatılmıyor.

KAMU DENETÇİSİ SADETTİN KALKAN – Şimdi bu, zatialinizin bahsettiği sanırım güvenlik soruşturmasına ilişkin şeyler olabilir, onun tam olarak nasıl olduğunu bilemiyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ - Şöyle yapalım isterseniz: Sayın Vekilim, Sayın Ünsal bir tamamlasın.

SERVET ÜNSAL (Ankara) – Şimdi tabii, yani Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı daha önce de çok sayıda bu tip pozisyonlar için aylar geçmesine rağmen sınav sonuçlarını açıklamamıştı ve mağduriyet yaratmıştı. Daha sonra bunların -hatta ben Mecliste de konuşma yaptım- çözümü olmuştu ama bu yeni, 6 Aralık 2019 tarihindeki 2.300 kişinin işe yerleştirilmelerine rağmen başlatılmamalarını soruyorum. Size böyle bir başvuru geldi mi?

KAMU DENETÇİSİ SADETTİN KALKAN – Başvuru gelmedi bize.

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ - Usul açısından Sayın Akman şöyle bir şey de yapabiliriz: Kurum kendi envanterlerinde tarar, bunu yazılı olarak addedip yazılı olarak cevap verirse sayın vekilimize, en azından yol haritası netleşmiş olur.

KAMU DENETÇİSİ SADETTİN KALKAN – Bunu yazılı olarak da verebiliriz, bilgilendiririz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ - Şimdi, yine aramızda bir hanımefendi var. İki gün önce 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'ydü, pozitif ayrımcılık yapıp ben aslında ilk başta ona söz verecektim ama buradaki usul ekonomisi açısından sizi listeye riayetle...

KAMU DENETÇİSİ CELİLE ÖZLEM TUNÇAK – Ben de öyle bir şey bekliyordum.

OSMAN NURİ GÜLAÇAR (Van) – Bekliyor muydunuz?

KAMU DENETÇİSİ CELİLE ÖZLEM TUNÇAK – Evet bekliyordum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ - Vallahi ben aslında öyle düşünmüştüm ama en azından siz arada böyle kaynaştırıcı olun. Ben sizin şahsınızda tüm emekçi kadınların, tüm hanım kardeşlerimizin, genç kızlarımızın, annelerimizin, büyüklerimizin kadınlar gününü tekraren kutluyorum. Erdem Bayazıt'ın güzel bir şiiri var: “Vatanın milletin bütün insanları kardeşlerim...” diye, ben de çok severim, “Kadınlar bilirim ülkeme dair...” diye, böyle muhteşem bir dizesi vardır. Sizin şahsınızda tekraren kutluyoruz.

Size on dakika demiyoruz süreyle ilgili ama siz arıfsınız, bizim 17.00'de de toplantımız var.

OSMAN NURİ GÜLAÇAR (Van) – Beş dakika olursa iyi olur.

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ - Yok, o konuda size pozitif ayrımcılık yapalım. Buyurun.

KAMU DENETÇİSİ CELİLE ÖZLEM TUNÇAK – Arif Bey varken ben “arif” olamam ama...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – 17.00'de ne komisyonu var?

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ - 17.00'de de Dilekçe Komisyonu toplantısı var termalle ilgili.

OSMAN NURİ GÜLAÇAR (Van) – En büyük emekçiler annelerdir Başkanım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ - Eyvallah.

KAMU DENETÇİSİ CELİLE ÖZLEM TUNÇAK – Kamu Denetçiliği Kurumunda bir Arif Bey var ama teşekkür ederim. Ben, hani benden sonraki arkadaşıma da vakit kalsın diye daha hızlı toparlamaya çalışacağım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ - Sağ olun Sayın Tunçak.

KAMU DENETÇİSİ CELİLE ÖZLEM TUNÇAK – Bolu milletvekilimiz annem tarafından hemşehri olduğu için bekliyordum o nezaketi ama biliyorum ki buradaki usulden...

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ - Onu biliyorum, özelde artık inşallah.

KAMU DENETÇİSİ CELİLE ÖZLEM TUNÇAK – Sağ olun Allah razı olsun.

Ben hızlı hızlı anlatmaya çalışacağım tekrar, 6328 sayılı Kanun'un 7'nci maddesine göre bir kamu denetçisi kadın ve çocuk haklarından sorumlu olacak demekle kanun koyucunun bu konudaki hassasiyetinin biz de farkında olarak o görev bilinciyle çalışmaktayım. Ben de kadın haklarından ve çocuk haklarından sorumlu kamu denetçisiyim. Bunun yanında insan hakları, engelli hakları, sosyal hizmetler, ailenin korunması, çalışma ve sosyal güvenlik konularına ilişkin şikâyetler benim birimime gelmektedir.

Kadının insan hakları alanında, kadın-erkek fırsat eşitliği anlamında, kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda 2019 yılında da çalışmalarımız devam etmişti. Sahadaki sivil toplum kuruluşlarıyla ve bu konuda çalışan kamu kurumlarıyla yakın ilişki içinde çalışmaktayız. Yargı organlarına intikal eden çoğu mesele olduğu için bunlar da, bizim kanunumuz gereği bizatihi inceleme yapamamaktayız ama başvurular nispetinde olaya özel kadın başvurularımızı ilgili kamu kurumlarına yönlendirerek psikolojik, hukuki destek almaları yönünde rehberlik yapmaktayız. Bunun dışında biraz evvel Sadettin Bey'in, dostane şekilde çözümlenen fakat daha sonraki bir başvuruda da bizim katımız tarafından; kadının insan hakları kapsamında değerlendirilen dosyada tedbir kararının içinde olmadığı için yer değişikliğinin yapılmayacağına dair verilen ret kararı üzerine, kurumumuza yapılmış başvuruda tabii olduğumuz uluslararası ve ulusal hükümlere göre yetkililer gerek adli gerek idari makamlar aile içi şiddet hakkında bilgilendirilmeleri hâlinde dikkatli bir biçimde risk değerlendirmesi yapmalı, yetkileri dâhilinde alınabilecek tedbirleri almalıdır. Bu tedbirlerin 6284 sayılı Kanun'da yazılanlarla sınırlı olmadığını... Sağlık Bakanlığındaki bir personelin, aile içi şiddeti bildirdiği hâlde yer değişikliği kabul edilmemiş. Biz, burada idareye... Çünkü kadına şiddetle mücadelede adli kolluk kuvvetlerine ve hâkimlere sadece yükü bırakılmamalı bürokratların da idarecilerin de böyle bir şiddet olayında bilgilendirilmeleri hâlinde, risk analizi yapmak suretiyle yetkilerini kullanmaları yönünde kamu hizmetini denetleyen bir kurum olarak bu yönde tavsiye kararı verdik ama tekrar bize, üç yıl yerinin değişmemesi gereken bir personel olduğu için ve mahkeme kararında olmadığı için yer değişikliğinin yapılamayacağı yönünde cevap geldi. Biz bu yönde tavsiye kararları vermeye devam edeceğiz.

Ayrıca Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Koordinasyon Planı'nı, -5 bakanlığımızın ayrıntılı bir şekilde düzenlediği, açıkladığı koordinasyon planı- incelediğimizde, bizim verdiğimiz tavsiye kararları veya dosya olarak yargıya gittiği için inceleyemediğimiz ama kadına ve çocuğa şiddeti önleme mekanizmalarının artırılması ve Meclis çatısı altında yaptığımız çalıştaylar sonucunda bağladığımız, tespit ettiğimiz öneriler, tavsiyeler doğrultusunda bu planın yapıldığını ve iş bölümünün yapıldığını sevinerek gördük ve bu koordinasyon planının işlerliğini de Kamu Denetçiliği Kurumu olarak takip edeceğiz.

Çocuk haklarına geçtiğimiz zaman: Ombudsmanlık Kurumu, Kamu Denetçiliği Kurumu, 18 yaş altı çocuklardan direkt başvuru alan tek kurum. Bu anlamda, yeni geçtiğimiz şikâyet yönetim sistemi yani evraktan dosya sistemine geçtiğimiz zaman da yaptığımız başvuru sayfamızda T.C. otomatikman kontrol edildiğinde 18 yaş altı bir kişi normal ana sayfadan başvuru yapsa bile çocuk web sayfasına direkt yönlendirilmekte. Dolayısıyla kamu denetçiliği uzmanlarımız ve sosyal çalışmacımız marifetiyle bizim birimiz tarafından ayrıca değerlendirilmekte. Bu konuda da Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'nde geçen ilkelerin Türkiye içinde de oturmasını sağlamaya yönelik tavsiye kararlarımız veya konuları bu yönde incelememiz var. Özellikle çocuğun katılım hakkını öncelik tutup başvuran çocuklarla görüşme yapılmakta, "görevimizde değil" anlamında yapılmamakta, biz burada her konuda çocuklara rehberlik yapmaktayız, idareyle kurmaktayız... Şöyle ki 18 yaş altı her çocuk devletin koruması altındadır. Bu anlamda kamu hizmetini de ifa ettiğimiz düşüncesindeyim. Bu vesileyle geçen yıl gene komisyon, alt komisyon ve üst komisyonunda da belirttiğimiz üzere Türkiye Büyük Millet Meclisinin çatısı altında bir çocuk hakları daimî komisyonu kurulması için yoğun çalışmamız vardı, bunu da bu komisyonlarda dile getirmiştik. Tekrar 3 Temmuz 2019'da İnsan Hakları Komisyonunun alt komisyonu olarak Çocuk Hakları Alt Komisyonunun kurulmasını sevinçle kabul ettik. Bunu yurt dışında da katıldığımız toplantılarda -ombudsmanlık "network"leri var çünkü orada- gururla ifade etmekteyiz.

Çocuk internet sayfasından gelen başvurular zaten şeyde var, orayı da hızlı geçiyorum. Bunun altında ailenin korunmasıyla ilgili başlıkta, hani gündemimizde de çok olduğu için, biraz şey yapacağım.

Yine çocuk odaklı yaklaştık, başvurular bizden önceki gruba da gelmiş, bize de gelmiş, tavsiye kararları verilmesine rağmen bir ilerleme olmadı. Biz hem tavsiye kararlarını güncel bir şekilde vermeye çalıştık hem de bu konuda çocuk tesliminde hak ihlallerine ve yoksulluk nafakasına ilişkin bir özel rapor düzenledik, burada tespit ve önerilerle birlikte bir de okunabilecek makul bir incelikte yapmaya çalıştık. Buraya yönelik tespitlerimizle ve sorun çözümü önerilerimizle yine sevinerek gördük ki Adalet Bakanlığı Yargı Reformu Stratejisi Hedef 8/3'te büyük bir çoğunluğu yer almıştır. Gene ikinci yargı paketinde çocuğun tesliminde İcra İflas Kanunu'nun dışarı çıkarılması ikinci örselenmeleri önleyecek veya ailedeki sağlıklı boşanmayı sağlayabilecek mahkeme temelli aile ara buluculuğunun tartışılmaya açıldığını gördük. Buraları da geçiyorum.

Bunun dışında, engelli ve sosyal hizmetlerde de tabii kamudaki dezavantajlı gruplar içinde sayılan engelli vatandaşlarımızdan da çoğunluklu başvuruları gelmektedir, muhtaçlık kriteri, sağlık raporlarındaki orantısızlıklar, sosyal hizmetler alanında. Bu anlamda da Aile Bakanlığımızda veya... Yardımların hangi yardımın hangi kurumdan verildiğinin karıştırılmasını görüyoruz. Bu anlamda da çoğunlukla idareler, valilikler, SYDV'ler, Aile Bakanlığı; oralarla iletişim hâlinde oluyor uzmanlarımız, çözülebilecek hususları da çözüyoruz veya en azından, oraya komisyonun gidip tekrar gelir testi incelemesi yapması, bunun usulüne uygun yapıp yapılmadığı, yönünde denetlemelerimiz devam etmektedir ama genellikle dostane çözüm veya gönderme kararı sonrası çözüldüğünü görmekteyiz.

İnsan hakları alanında ise konu başlığı, aslında bence kurumumuzdaki her başvuru, insan hakları çatısı altında incelenmekte ama böyle bir başlık olduğu için o anlamda cezaevlerinden Yahya Bey uzunca bahsetti. Sahada; Sincan, Silivri, Bakırköy, Maltepe, Ümraniye, İzmir, Aliağa, Diyarbakır, Çankırı, Elâzığ'a gittik yerinde incelemeler yaptık. Bunun dışında, buralarda, kadın ve çocuk cezaevlerini gezdik yani tutuklu, hükümlü kadınların yanındaki çocukların durumlarını veya suçta sürüklenmiş çocuklarla ilgili durumlarla ilgili açık görüş yapılması...

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – Bir cümle katkı vereyim size.

O gezmeler neticesinde de kamuoyuna yansımaları hasebiyle, Milli Eğitim Bakanlığı uhdesinde çocuk cezaevine kreşlerle ilgili de yeni bir düzenleme var.

Ondan dolayı da teşekkür ediyoruz sizlere.

KAMU DENETÇİSİ CELİLE ÖZLEM TUNÇAK – Ben teşekkür ederim.

Bir de çocukların açık görüşte olması, bütün görüşmelerin açık görüş şeklinde yapılması yönünde, onda da bir yönetmelik değişikliğine gidecek Adalet Bakanlığı.

Bunun dışında, çalışma ve sosyal güvenlik açısından da taşeron işçilerin kadroya alınmasıyla kurumumuza yoğun bir başvuru oldu. Dolayısıyla ilk başta ben, sonra diğer arkadaşlar da bir iş bölümü yaptık aramızda. Bu kadroya geçişteki şikâyetler şu an bana gelmekte, devam etmekte: Bu işçilerin süreli işçi kadrolarına geçişlerine, daha sonra işsizlik ödeneğine, İŞKUR'la ilgili veya yabancı uyruklu kişilerin çalışma izinleri gibi çalışma hayatına ilişkin başvurular. Sosyal güvenlik alanında ise prim borçlarının yapılandırılmasına, ödenmesine ilişkin hatalı işlemler, bizatihi Sosyal Güvenlik Kurumundan kaynaklı başvuruları fazlasıyla almaktayız. Kurum hatası kaynaklı yersiz ödeme, borç çıkarılması üzerine yersiz ödeme, yapılan aylık iptal durumları, bunların geri alınmasıyla ilgili malum basına da yansıyan bir dosyamız olduktan sonra yoğunlukla başvurular oldu. Bunlara da Anayasa Mahkemesinin de yaklaştığı tarzda, mülkiyet hakkı kapsamında yaklaşım kanunilik, ölçülülük, kamu yararı, orantılı olması kriterleri açısından her dosyaya yaklaştık.

Bu anlamda Sosyal Güvenlik Kurumuyla diyaloglarımız açık, orada yani çözülebilecek, dostane yapılacak bir dolu dosyamız olmakla birlikte, sistemsel değişikliğe gidilmesi gereken, özellikle kurumun şu andaki teknolojik yapısı ile altyapısını güçlendirdiği zaman geriye yönelik dosyaları buna aktarıırken ki kurum hatalarını yani zamanında yapılmış kurum hatalarını, şimdi fark edip bunları düzeltmesiyle

on beş, yirmi yıl sonra maaşlarının kesilmesi, iptal edilmesi durumlarını hukuk, hakkaniyet -demin dediğim ana kriterler- anlamında değerlendirip çeşitli tavsiyeler ve de Sosyal Güvenlik Kurumunun bu alanda yeni mağduriyetler, belki kendi sistemleri içinde haklılar ama... Yirmi yıl sonra alınan emekli aylığının iadesi, sağlık ödemesinin iadesinin de değerlendirilmesi gerektiği yönünde geniş kararlarımız var, çok teknik...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ne karar verdiniz bu konuda? Alabilir mi yani? Maaşını kesebilir mi?

KAMU DENETÇİSİ CELİLE ÖZLEM TUNÇAK – Maaşını kesebilir ama biz, o yönde dediğim gibi Anayasa Mahkemesinin kararları doğrultusunda, her dosya bazında ayrı ayrı karar veriyoruz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararı var, diyor ki: “Kesemez.” “Sen yirmi yıl vatandaşı o hâle getirmişsin, bu mülkiyet hakkının ihlalidir.”

KAMU DENETÇİSİ CELİLE ÖZLEM TUNÇAK – Kesmeden önce -kesebilir de- yapması gereken şeyleri... Geçen yılki bir yönetmelik değişikliğinde bizim kararımızda “Mustafa Demirci Olayı” örnek dosya oldu. Orada, o yönetmelik kararı da bizim şeyimizden sonra oldu. Ondan başka, vefat eden kişinin eksik günleri çıkıyor, bunun hani eksik günlerini nasıl tamamlayacak? Tamamlama durumu yok. Dolayısıyla otomatik kesmeden önce “Tamamlama durumunu bir kontrol et.” demiştik. Mesela yönetmeliğini de değiştirdi. Şimdi, borçlanabilecek bir askerlik süresi, doğum borçlanması veya başka süreler varsa o yönde yoğun çalışma yapıyor ama sonuçta Sosyal Güvenlik Kurumu, primlerle aktüeryal dengesini sağlaması gereken bir sistem olduğu için de o sistemin temelini bozacak şekilde de ilkesel olarak da karar vermiyoruz ama her dosyanın ayrı ayrı durumunu inceliyoruz. Yani sahte sigortalılıklar, bu sahte işyeri veya sahte çalışma orada, onlar mesela iptal edilmeli. Çünkü orada kanuna karşı hile, muvazaalı bir durum var.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Peki, ben yaptım, sahtekârlığı ben yaptım -kimseyi örnek vermiyorum- ben de öldüm ve yirmi yıl benim mirasçılarım o maaşı aldı. Aldıktan sonra, yirmi yıl sonra, idare bunun farkına varıyor, maaşı da kesiyor, parayı da geri istiyor. Vatandaş Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine gidiyor, diyor ki: “Ey idare, sen yirmi yıl üstüne düşen bu yükümlülüğü yerine getirememişsen, sen yine de bu vatandaştan bunu kesiyorsun ve hepsini iadeyse ve bu, mülkiyet hakkının ihlaliyse sen, bu yirmi yıl ne yaptın ey idare.” diyor.

KAMU DENETÇİSİ CELİLE ÖZLEM TUNÇAK - Biz de aynı şeyi söylüyoruz Sayın Vekilim ama 5510 sayılı Kanun’da bir madde var: “Kurum hatasında dolayı eğer yersiz ödeme yapıldıysa beş yıl, kurum hatası değil sigortalının yaptığı beyanlardaki hatadan dolayısıyla geriye dönük on yıl, sen bunu geri alabilirsin.” diye kanunun açık maddesi var. Ondan sonra, oradaki diyor ki “Eğer kurum hatası yaptığın beş yılda geriye gidip alacağın parada da iki yıl tahsil edilirken iki yıl faiz alma, iki yıldan sonra yetişmezse faiz al.” diye açıkça kanun var.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Açıkça Anayasa var. Yok... Açıkça Anayasa’da 90’ıncı madde var.

KAMU DENETÇİSİ CELİLE ÖZLEM TUNÇAK – O zaman, Anayasa’ya aykırı kanunun... Meclisin görev alanına girdiği için ben orada... Anlaşılmıştır herhâlde.

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Çatışırsa “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararı bağlar.” diyor.

KAMU DENETÇİSİ CELİLE ÖZLEM TUNÇAK – Benim demek istediğim anlaşıldı herhâlde.

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – Eyvallah, biz anladık.

EROL KAVUNCU (Çorum) - Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi de olsa birisi yirmi yıl sahtekârlık yapmış, 82 milyonun hakkını yirmi yıl almışsa yani idareyle ilgili ayrıca bir hukuki yaptırım olur ama o paranın da oradan tahsil edilmesi lazım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – Şöyle yapalım: Zaten Komisyon olarak söz vermekte benden mütevellit, o pozitif ayrımcılığı yapmadığımız hanımefendiyle ilgili, konuşmasını bence bitirsin, en azından o pozitif ayrımcılığı yapalım. İyi de gidiyordu, biz teşekkür ediyoruz.

KAMU DENETÇİSİ CELİLE ÖZLEM TUNÇAK – Teşekkür ederim.

Son olarak, şunu söyleyeyim: Sosyal güvenlik dosyaları çok teknik dosya olduğu için herkesin dosyası kendi özelinde olduğu için bu konuda çeşitli, kendi özeline göre verdiğimiz ama Anayasa Mahkemesinin temel mülkiyet hakkına ilişkin kriterlere göre var. Hani kararlar öyle okunursa o fark anlaşılacaktır.

Teşekkür ediyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – Çok teşekkür ediyoruz.

Hem Bakanın nezaketini Yahya Ağabey fark ettik hem de anneden dolayı Bolulu olma ayrıcalığını da yaşadık, ben çok teşekkür ediyorum, Sayın Tunçak'a.

Sayın Hüseyin Yürük, inşallah sizi son konuşmacı olarak dinleyelim.

Buyurun.

KAMU DENETÇİSİ HÜSEYİN YÜRÜK – Ben de heyete hayırlı çalışmalar diliyorum.

Teşekkür ediyorum.

Ben mahalli idarelere, ekonomi, maliye, vergi, ulaştırma, basın ve iletişim konularına bakıyorum. Yaklaşık 5 bin civarında bu yıl bizim çalışma alanımıza şikâyet geldi. Bunların yüzde 43'ü mahalli idareler, yüzde 33'ü ekonomi, maliye ve vergi, yüzde 24'ünde ulaştırma, basın ve iletişim alanında.

Sayın Başkanım, ben bunların alt kırılımlarıyla Komisyonu meşgul etmemek için bir dosya olarak, Komisyonun arşivinde bulunması için takdim ediyorum sizlere.

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – Teşekkür ediyoruz.

KAMU DENETÇİSİ HÜSEYİN YÜRÜK – Verdiğimiz kararlarla ilgili -hem de süre ekonomisi ve usul ekonomisi bakımından uygun olur- bazı örnekler vererek kapatmak istiyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – Biz de kendi aramızda alacağız mı acaba? diye konuştuk. “Biz isteyeceğiz Komisyon toplantısından sonra.” dediler. “Arif olmak” böyle bir şey olsa gerek.

KAMU DENETÇİSİ HÜSEYİN YÜRÜK – Estağfurullah, Arif Bey burada, yanımızda.

Biz Arif Bey'den geçiniyoruz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – Eyvallah, tamam, ne güzel.

KAMU DENETÇİSİ HÜSEYİN YÜRÜK – Bazı şikâyetler şunlar: Mesela, Kandıra Cezaevinden bir bay, bayan bize başvurdu. Diyorlar ki “Biz buraya girdikten sonra birkaç fakülte bitirdik fakat yargılamaya giderleri çok yüksek meblağa balığ oldu, bize bir fırsat tanıyın. Yani biz bu rakamlarla dışarı çıkarsak bunları ödeyemez, yeniden bir travma geçirebiliriz. Bu konuda bize bir yardımcı olun.” diye. Biz de bu konuda onlara yardımcı olunması, bir kanuni düzenleme yapılması için bir yaklaşım içerisinde bulunduk. Böyle bir talep gelmişti bize.

Bir belediye başkanlığından bir şikâyet vardı, Yahya Bey'in söylediğine benzer bir şikâyet. Maalesef, kamu idareleri bu konuda çok özenli değiller. Şikâyet şöyle; vatandaş, otuz beş sene önce imarda otopark olarak yerinin ayrıldığını ve bugüne kadar herhangi bir işlem yapılmadığından şikâyet ediyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – Tam da Mahmut Tanal'ın konusu, Sayın Vekilimin.

KAMU DENETÇİSİ HÜSEYİN YÜRÜK – Evet. Yani bu, çözülmesi gereken bir kamu yönetimi sorunu bize. Ben örnekler seçtim bu anlamda, çeşitli şikâyetler gelmeye devam ediyor.

Bazı kararlarımızdan örnekler vermek istiyorum. Yine bir belediye, 1971 yılında, kanalizasyon ve kaldırım alacağını vatandaştan tahsil için, 1971 yılından kaynaklanıyor yani yaklaşık kırk yıllık... Vatandaş da bunu şikâyet etmişti; biz de “Böyle bir alacağı tahsil edemezsin.” şeklinde bir tavsiye kararı vermiştik ilgili belediyeye.

Bir başka belediye de bu anlamda vatandaşın bir inşaat ruhsatı ödemesiyle ilgili bir durum vardı; bu paranın geri ödenmesine dair bir talebi vardı, biz de bu talebin karşılanmasına dair büyükşehir belediyesine tavsiye kararı vermiştik. Bu büyükşehir belediyesi bu tavsiye kararımıza uydu ve vatandaşa bu parasını ödedi.

Bisiklet severlerden bir plaket hakkediyoruz çünkü Devlet Demiryollarında taşınmasına dair kararlar verdik ve Devlet Demiryolları, uygun yerlerde bisikletlerin taşınacağına dair kararımıza uydu, uyacağını belirtti.

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – Taşımıyorlar mıydı? Yasal bir engel mi...

KAMU DENETÇİSİ HÜSEYİN YÜRÜK – Evet, sorun vardı, sorun çıkarıyorlardı artık bu sorun...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bu niye yetersiz, niye yetersiz? Yurt dışında gayet güzel, bir ayırım yok. Parasına ek bisiklet ücreti alıyorsunuz; bir insan ücreti kadar. O parayı veriyorsunuz, istediğiniz yere seyahatinizi yapıyorsunuz.

KAMU DENETÇİSİ HÜSEYİN YÜRÜK – Bu konu Arif Bey’in ilgi alanına giriyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Evet. Yani ben o zaman size onu söyleyeyim. Yurt dışında, Almanya’ya gidin; binin siz banliyö trenlerine bisikletiniz yanınızda, gayet rahat.

KAMU DENETÇİSİ CELİLE ÖZLEM TUNÇAK – Yavaş yavaş o da olur inşallah.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Evet, evet. O biletin parasını ödüyorsunuz, yanınızda taşıyorsunuz.

KAMU DENETÇİSİ HÜSEYİN YÜRÜK – Bir kazanımımız daha var, o da şu: Ankara Büyükşehir Belediyesi bu kararı verdi; bisikletler için belediye otobüslerine aparat takılma kararını vermişti; Ankara Büyükşehir Belediyesi de uyacağına dair karar verdi ve bu uygulama başlamış, arkadaşlarımızdan görenler var. Bisiklet severlerden de bir plaket hak ediyoruz.

Bazı kurumlar çok duyarsız kalabiliyor fakat bazı kurumlar da nazik yaklaşımlarıyla dikkatimizi çekiyor, bunlardan da bahsetmekte fayda var diye ben getirdim. Özellikle PTT’yi bu anlamda çok beğeniyoruz. PTT, yaptığı hatayı kabul ediyor ve çözüme gayretinde oluyor. Mesela, örnek vereyim, Isparta PTT Başmüdürlüğünden bir cevap: “İlgili personel, çalışmalarında daha dikkatli olması hususunda uyarılmış olup yaşanan aksaklıktan dolayı kurumumuz adına özür dileriz.” diyor. Bir başka cevap mesela İstanbul’dan...

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – Mütakabiliyet gereği, KDK’dan de bir plaket istiyoruz o zaman.

KAMU DENETÇİSİ HÜSEYİN YÜRÜK – Olur, olur.

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – Bir teşekkür yazısı belki.

KAMU DENETÇİSİ HÜSEYİN YÜRÜK – Böyle nazik kurumları da özendirmek, o güzelliği bir desteklemek lazım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – Aynen, kamuya ifşa etmekte fayda var.

KAMU DENETÇİSİ HÜSEYİN YÜRÜK – Mesela, İstanbul’dan bir cevap var; bunu vatandaşa göndermişler, bir örneğini de bize gönderdiler “Yaşamış olduğunuz aksaklıklardan dolayı üzüntülerimizi bildirir, söz konusu şikâyetinizi kendimizi yenilemek ve geliştirmek için bir fırsat olarak gördüğümüzü bilgilerinize sunarız.”

KAMU DENETÇİSİ CELİLE ÖZLEM TUNÇAK – PTT Genel Müdürlüğü...

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – Eyvallah, demek ki orada da bir Arif var, onu bilelim.

HÜSEYİN YÜRÜK –Evet, evet, maşallah, ülkemizde Arifler çoğaldı elhamdülillah.

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – Artırsın inşallah.

KAMU DENETÇİSİ HÜSEYİN YÜRÜK – Şimdi, biz, bir de şöyle karar veriyoruz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – Yalnız iyi şeyler dolayısıyla sataşmadan söz almıyoruz Arif ağabey, onu bilin!

KAMU DENETÇİSİ ARIF DÜLGER – Sayın Başkanım, inşallah nazara gelmeyiz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – Eyvallah.

KAMU DENETÇİSİ HÜSEYİN YÜRÜK – Biz, malumunuz, kamu idarelerinden kaynaklanan şikâyetlere bakıyoruz. Fakat vatandaş bazen ayırt edemeden, mesela GSM firmalarını da bize şikâyet ediyor. Biz, tabii, bunu inceleyemiyoruz ama şöyle bir uygulamamız var, diyoruz ki: “Kanunumuz gereği, bu özel firma olduğu için, biz buna bakamıyoruz.” Ama “Ey GSM firması, bil ki senden şöyle bir şikâyet var...” Yani vatandaşın o şikâyeti bizde kalmıyor, bu temenni boşa çıkmasını diye mutlaka bir iletme kararı veriyoruz. Bu temennilerimize cevap veren -ismini vermeyeyim, reklam olur- GSM firmaları var; “Biz bu sorunu çözdük.” diyorlar. Yani bu bakımdan da kendimizi mutlu hissediyoruz.

Birkaç teşekkürle kapatmak istiyorum. Mesela, bir vatandaş diyor ki: “Filan sayılı başvurumla ilgili 1.080 Türk liramı aldım çok teşekkür ederim; etkiniz, yetkiniz ve başarılarınızın artarak devamını dilerim.” Bir başka vatandaş: “Büyükşehir belediyesi kanalizasyon idaresiyle ilgili aramdaki anlaşmazlık üzerine Kurumunuza arz etmiş olduğum başvurunun hakkaniyetli bir şekilde sonuçlanmış olduğunu memnuniyetle öğrenmiş bulunmaktayım. Vatandaşa güven veren tutumunuz ve gayretlerinizden ötürü kurumunuza teşekkürlerimi sunar, çalışmalarınızda başarılar dilerim.”

OSMAN NURİ GÜLAÇAR (Van) – Bilinçli bir vatandaş.

KAMU DENETÇİSİ HÜSEYİN YÜRÜK – Elhamdülillah. Evet, Arifler de çok, bilinçli vatandaşlar da çok.

Bir başka vatandaş: “Yardımlarınız için çok teşekkür ederiz.” diyor. Son teşekkür “İyi ki varsınız, bu sorunlara cevap oluyorsunuz.” diyor.

Çok teşekkür ederim, benden de bu kadar.

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – Ben de Sayın Yürük’e teşekkür ediyorum.

Sayın Tanal, isterseniz son sözü size verelim Komisyon üyesi arkadaşlara sorulım finali sen yap, senin katılımcı olduğunu biliyoruz.

Ben, hassaten denetçi arkadaşlarımıza katılımlarından dolayı teşekkür ediyorum. KDK’deki ekibe, Dilekçe Komisyonumuzdaki kardeşlerimize, bekleyenlere, polis arkadaşlara, çay getirenlere, mesai arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum.

Hukuk bir kültürdür, biz büyük bir medeniyetiz, ali bir devletimiz var. Burada her siyasi partiden, her anlayıştan kıymetli milletvekillerim aslında anayasal bir kurum olan 74’üncü maddesinde dercedilmiş bu kurum lafzında, demokrasi alanında, insan hakları alanında aslında bize çok uzak olmayan, kendi genetik kodlamamızda var olan, dostane çözümlerle ilgili arifane bir çözüm üretmeye çalışıyoruz.

Bundan dolayı emek verenlere teşekkür ediyoruz. Biz, Dilekçe Komisyonu olarak özellikle KDK'nin diğer, benzer, muadil kurumlara göre bu konuda kendini tanıtmayla ilgili gayreti, cevap vermeye ilişkin kendini vazifeli addetmesi... Her şeyi, bazı şeyleri yasayla düzenleyemeyiz diye düşünüyorum çünkü dedik ya bizim, o genetik kodlamamızda var. Belki, o belli konuları işte buradaki sunumlardan onu da alıyoruz. Nezaket çerçevesinde, alanına girmese bile, o dostane çözüm noktasında üzerine vazife eden ekibe teşekkür ediyoruz. Bunu, Dilekçe Komisyonu üyeleri olarak, Başkanımız Belma Satır olmak üzere, siyasi parti ayrımı yapmaksızın tüm üyeler anlamında böyle bir genel kanaat vardı. İnşallah, hayırlı bir neticeye... Ben, emeklerinizden dolayı teşekkür ediyorum. Milletvekili arkadaşlarımdan söz almak isteyen varsa onlara söz verelim. Son kısmı yine Sayın Tanal'ın, Medeni Kanun'un 2'nci maddesinin ikinci fıkrasındaki "dürüstlük kuralı" gereği, beşte de toplantı olduğunu dikkate alarak finali yapacağımı düşünüyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Beşi geçiyor, beşi beş geçiyor ya daha.

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – Olsun, bir beş on dakika bekleteceğiz, yapacak bir şey yok.

Evet, Sayın Gülaçar, buyurun.

OSMAN NURİ GÜLAÇAR (Van) – Sayın Başkanım, öncelikle bu alt komisyonun oluşturulması ve akabinde de sizin başkanlığınızda yürütülmesi noktasında tebriklerimi ifade ediyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ - Çok teşekkür ederim.

OSMAN NURİ GÜLAÇAR (Van) – İnşallah, güzel, olumlu, pozitif bir sonuç alırız.

Mahmut Tanal Bey'in az önce ifade etmiş olduğu bazı konular vardı, ben oraya bir ilave yapmak istiyorum. Bu OHAL kapsamında yani şu ana kadar KHK'lerle yapılan ihraçlar ve ihraçlar sonucunda işte OHAL Komisyonunda dosyaların birikmesi, oradan çözüme gitmesi noktasında belki muhalefet olarak sizlere, diyelim ki size belki 3 dosya, 5 dosya, 10 dosya geliyorsa bize bunun çok daha fazlası geliyor. Bizim de burada çok samimi çalışmalarımız oluyor, çok samimi gayretlerimiz oluyor. Tabii, bir avantaj olarak da görüyoruz yani iktidar partisinin milletvekilleri olarak ama aynı zamanda, o mağdur insanların mağduriyetlerinin giderilmesi noktasındaki çabamız, gayretimiz de... Mesela benim şu ana kadar OHAL Komisyonuna yaptığım tavsiye niteliğindeki taleplerim karşılandı ve bu beni çok fazla mutlu etti; hem de dosyalar bizden çok daha farklı yani fikir anlamında, belki ideoloji anlamında çok daha farklı gruplardan gelen şeylerdi ve onların sonuçlanması da bizim açımızdan hakikaten memnuniyet verici oldu. Bu bahsettiğiniz şeylerle ilgili de şimdi, ortada beraat kararı var fakat işe iade vesaire noktasında, ben de bunu ilgili bakanlıklarla ısrarla görüşüyorum, onlar da bize -bazı kurumlar için söylüyorum- hassasiyetlerinden dolayı farklı baktıklarını söylüyorlar veya böyle olacak diyorlar. Bu henüz giderilebilmiş bir sorun değil. Kendilerince yani kurum itibarıyla veya bakanlık itibarıyla hakikaten doğru da olabilir. Yani, demin Yahya Başkanımın ifade etmiş olduğu, işte Emniyet özelinde... "Evet, tamam, beraat etmiş olabilir ama..." gibi notlarla karşılaşıyoruz, aşmaya da çalışıyoruz bu konuları. Umarım, inşallah, bir netice alırız.

Ben, sunumlarından dolayı değerli misafirlerimize ki birisi de Yahya ağabeyimizdir, biz Yahya ağabeyle çoktan tanışıyoruz.

Teşekkür ediyorum. Ağzınıza, emeğinize sağlık.

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – Sağ olun, Sayın Gülaçar.

Sayın Kavuncu...

EROL KAVUNCU (Çorum) – Başkanım, tebrik ediyorum, başarılar diliyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – Çok teşekkür ederim.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Evet, Kamu Denetçiliği Kurumu olarak gerek hak arama kültürünün yaygınlaşması gerekse özellikle, dostane çözümler bulunması konusunda binlerce konuya müdahil olarak önemli kazanımlar, önemli sonuçlar aldınız, tebrik ve teşekkür ediyorum. Mahmut Bey kardeşimizin de ifade ettiği gibi yani varsa burada hem spesifik olarak mevcut tartıştığımız konularla ilgili ama yasal düzenleme falan gerektirmesi gereken şeyler de zaman zaman gündeme geliyor. Az önce söyledikleri bir örnek vererek yani o yirmi-yirmi beş yıl devleti -tabiri caizse- dolandırmış ve sonrasında, Türkiye Cumhuriyeti yasaları karar vermiş, bu paranın geri ödenmesine dair Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi de yani sen ne yaptın bu yirmi-yirmi beş yıl boyunca bu parayı niye buna ödedin, öyleyse o parayı tekrar iade et şeklinde bir karar vermişse doğrudur yani bir yasal düzenleme gerektiriyorsa yani o parayı o kişiye yirmi-yirmi beş yıl veya on beş yıl ödeyen devlet memuru, yetkili kişi örneğin; bir yılda bir, iki yılda bir, üç yılda bir istemesi gereken, sorgulaması gereken kimlik bilgilerini sorgulamamışsa buna benzer bir düzenleme yapılabilir ama yani bu yapılmadan, işte bu kararlar verilmeden hakkaniyet anlamında da... Hatta, son dönemde, çekinerek de ifade etmek istiyorum, özellikle babası veya aileden birisi vefat eden kişinin kız çocuklarından, babasının maaşını almak için boşanıp -hileli boşanarak-bunu yapanların olduğu da söyleniyor. Buna benzer, tabiri caizse tüyü bitmedik yetimin hakkının da bu tür şeylere, tabiri caizse peşkeş çekilmemesi gerekir diye düşünüyorum.

Şimdi, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Hükümlü ve Tutuklu Hakları Alt Komisyonu olarak -zaman zaman Mahmut Bey de katılıyor, sözcümüz buradalar- bizler, Silivri, Sincan, İstanbul Kadın Tutukevi, Diyarbakır, Elâzığ, Erzincan'da ciddi incelemelerde bulduk. Bütün partilerden arkadaşlarımız var. Şunu söylemek istiyorum: Geçen yıl, bilişim teknolojilerinin olası zararlarının -internetin vesaire- tespit edilerek çözüm önerileri sunması anlamında Nabi Avcı, Sayın Bakanımızın da Başkanlığında bütün partilerden arkadaşlarla beş-altı ay çalıştık. Yani üniversitelerden, Millî Eğitim Bakanlığına, BTK'den işte Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına gördük ki onlarca kurum, 50 tane kurum çok harika, çok güzel çalışmalar yapmışlar. Tespitleri var ama hiçbirinin birbirinden haberi yok. En azından bu raporda, bu Komisyon bir koordinasyon görevi gördü şimdi. Şimdi, siz de çalışıyor musunuz cezaevleriyle ilgili, iyi de biz de çalışıyoruz yani bir iletişim var mı?

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – Buna ben bir katkı vereyim.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Tabii, tabii. Mesela biz en az 8-10 tane aynı böyle toplantı yaptık. Cezaevleri Genel Müdürümüz, Genel Müdür Yardımcılarımız, işte raporlarımızın konusu olur, tavsiye kararlarımız var, tespitlerimiz var. Dolayısıyla bir koordinasyon sağlanması lazım.

KAMU DENETÇİSİ YAHYA AKMAN – Yapacağız, çalıştay onun için.

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – Sayın Kavuncu, buna destek olarak şimdi, Türkiye'deki anayasal... Sayın Tanal da bilir. Kuruma ilişkin, tüm milletvekili arkadaşlar bu konuda bir müktesebat sahibi, başta, tabii, KDK'de olmak üzere. Meclis Başkanımızla bu konu Dilekçe Komisyonu Başkanlığı olarak görüldü. Burada aslında CİMER'den İnsan Haklarına Kamu Denetçiliği Kurumundan Dilekçe Komisyonuna, anayasal, insan haklarıyla ilgili her türlü, bu konuya ilişkin... Aslında, tüm kurumlarla ilgili yani belediyelerdeki beyaz masalardan tutun, bu mekanizmanın daha sağlıklı, sıhhatli çalışması noktasında... Mesela, biz Dilekçe Komisyonu olarak beraber Mersin Cezaevini -ne diyorlar "kampüs cezaevi" diyorlar- incelemeye gitmiştik gelen şikâyetler üzerine. Dolayısıyla buna ilişkin bir çalıştay yapıldı. KDK'nin kendi içerisinde bunu yapması çok anlamlı ama buna ilişkin de kurum ve kurum başkanları nezdinde de bir sistemin matematiği oluşturulursa bu mekanizma daha hızlı kullanılmış olur diye düşünüyorum.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Koordinasyon çok önemli yani. Teşekkür ediyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – Teşekkür ediyoruz Sayın Kavuncu.

Sayın Tanal, seni seviyoruz. Diğer, devre mülklerle ilgili ben, Alt Komisyon Başkanım. Yukarıya benimle beraber gelersen, orada bu müktesebatı kullanırsan beni de kurtarmış olursun Mahmut ağabey.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sevginiz için çok teşekkür ediyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ - Onu süreyle göstersen sevinirim ağabey.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – O kurumlar arasındaki organizasyonu Meclis Genel Kurulunda bir konuşmamda, bir rapor üzerinde bunu dile getirmiştım. Evet, gecikmiş bir karar, ben sevindim şimdi, aynı fikirdeyiz.

Şurada bir paragraf okuyacağım: 2013-2017 yılları arasında beş yıllık dönemde Kamu Denetçiliği Kurumu toplam 792 tavsiye kararı vermiş iken 2018 yılında, beş yılın toplamından daha çok tavsiye kararı vererek tavsiye karar sayısı 946'ya ulaşmış. 2019'da bu 1.270'e ulaşmıştır. Ben başarılarınızın devamını diliyorum, kutluyorum.

Yalnız burada ulaştırmayla ilgili kombine taşımacılıktaki biletler... Arkadaşlar sizden istirahat ediyorum, bilet bulamıyoruz; İstanbul-Ankara bulunamıyor, Ankara-Konya bulunamıyor ve Doğu Ekspresi bulunamıyor. Açık ve net -isim de söyleyeyim mi bilmiyorum ama reklama girmesin söylemeyeyim ben- bu turizm firmaları bunu kapatıyorlar üstat.

KAMU DENETÇİSİ HÜSEYİN YÜRÜK – Tavsiye kararı verdik o konuda.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Karaborsadan satıyorlar, yazık günah. Şimdi ben o firmaları zan altında bırakmak istemiyorum çünkü bir tanesi şu anda etkili bir yerde. Adamcağız belki hak etmediği eleştiriyi de almış olacak ama ne olur, bu çok önemli yani âdeta tekel oluşmuş durumda.

KAMU DENETÇİSİ HÜSEYİN YÜRÜK – Aynı görüşteyiz, tavsiye kararı verdik o konuda.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sizden istirahamım.

İkincisi, pasaportla ilgili. Pasaport ücreti neydi geçmişte yurt dışına çıkarken? 15 liraydı, şimdi 50 lira Başkanım. Bir ay içerisinde gitmezseniz de yanyor. İade edin deyince “Efendim, biz iade edemeyiz.” Ya, arkadaşım gitmiyorum niye iade etmiyorsun? Yazık günah. Pasaportlarla ilgili bu sorun var.

KAMU DENETÇİSİ YAHYA AKMAN – Yurt dışı çıkış harcı.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Evet, yurt dışı. Şu anda 50 lira. “Bir ay içinde çıkmazsan o para yanar, hazineye gelir kaydedirim.” diyor. Arkadaş gitmek istemiyor vatandaş ya, gitmiyor, parasını iade et.

Gelelim tedaviyle ilgili o karara: O kararı aradım, bulamadım ama bulacağım ben. Şimdi ben hastayım, kurumun A hastanesiyle bir sözleşmesi yok, tedaviyi orada görüyorum, geliyorum kuruma müracaat ediyorum, diyor ki: “Kardeşim sen bizim tavsiye ettiğimiz yerde olmadın, sana para vermiyoruz.” Normalde, devletin beni iyileştirme yükümlülüğü var mı? Var Başkanım. Ben devletin beni iyileştirme yükümlülüğüyle ilgili o hastaneye gitseydim devlete benim maliyetim ne kadar olacaktı? 3 lira olacaktı. Ben özel hastaneye gitmişim, 5 liraya mal olmuş bana. Devletin aradaki 2 lirayı bana vermesi gerekir canım Başkanım. Yani şunu diyemeyiz biz: “Arkadaş sen, gelseydin, senin sorunun gelmekti.” Tamam gelmedim ama sosyal devlet ilkesi uyarınca devlet beni iyileştireceğine göre, bence kararlardan mümkün olduğu kadar...

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – Yargı kararı var, Mahmut Bey.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Evet onu söylüyorum, Yargıtay kararı var çünkü.

SERVET ÜNSAL (Ankara) – Sosyal güvenlik ücretleri mukabilinde karşılanıyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Evet, bence, mümkün olduğu kadar. bu şekilde radikal kararlar vermekte yarar var. Özel raporlarınız güzel, sizden istirham ediyorum, bu mevsimlik işçilerle ilgili, çocuklar ve kadınlarla ilgili bir özel rapor düzenleyiniz ne olur.

Mesela, Şanlıurfa'ya biz değerli arkadaşlarımızla birlikte gittik. Oradaki mevsimlik işçilerle ilgili olarak nisanın başından olmak üzere -işte iki buçuk ay öncesi, bir de okullar Eylülün 15'inde açılıyor- ekimin sonuna doğru bu öğrenciler, aşağı yukarı dört-dört buçuk ay, okuldan uzak kalıyorlar. Evet, orada "geziçi" anlamında Valinin çok güzel bir önerisi var, gittikleri illerle ilgili, kayıt yaptırıyorlar ama gittikleri yerlerde öğrencileri almıyorlar vesaire oluyor ve 16 bin öğrenci bu şekilde dört-dört buçuk ay okuldan mahrum, eğitimden mahrum. Oradaki kadınlarla biz konuştuk, arkadaşlarla birlikteydik yani hakikaten kadınlar diyor ki: "Ya arkadaş ben evin yemeğini mi yapacağım, ben su mu taşıyacağım, ben kalkıp suyu mu ısıtacağım, çocukların banyosunu mu yaptıracağım, ben uyuyacak mıyım?" Perişanlık. Farkındalık açısından bu mevsimlik tarım işçilerini de ele almakta yarar var. Konuşulacak konu çok ama Başkan benim zaten önümü kesti burada noktalıyorum.

Teşekkür ediyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ- Seni seviyoruz.

SERVET ÜNSAL (Ankara) – Sevgili Başkan, ben bir bilgi vereyim size.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – MEHTAP projemiz var, biliyorsunuz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Onu söyledim zaten.

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – Hay hay.

Sayın Ünsal...

SERVET ÜNSAL (Ankara) – Sosyal güvenlik bilirkişisi, mahkemelerde de UYAP bilirkişisi olduğum için tıp doktoru olarak, Sevgili Mahmut'un dediği anlaşmalı olmayan bir hastaneye gidildiğinde SUT fiyatlarından yani Sağlık Uygulama Tebliği fiyatlarından biz bilirkişi olarak kararlarımızı verdik, mahkeme de onayladı; SUT fiyatını karşılıyor devlet. Anlaşmalı olmayan hastane 10 lira alıyorsa, SUT fiyatı 5 liraysa 5 lirasını karşılıyor, aradaki farkı da hasta ödüyor; bu bilgiyi de vereyim size.

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – Eyvallah, çok teşekkür ediyorum ben Sayın Ünsal'a.

Buradaki milletvekili arkadaşlara, Sayın Tanal başta olmak üzere, verdikleri katkı dolayısıyla da ayrıca teşekkür ediyorum.

Tabii burası, dostane bir çözüm mekanizması olarak kurulmuş anayasal bir kurum. İnşallah, gelecek toplantımızda da tavsiye kararlarına uymayan kurum ve kuruluşların temsilcilerini dinlemek üzere kamu denetçisi arkadaşlarımızın katılımlarıyla toplanacağız yani hem gündemi de oluşturmuş olalım burada usul gereği.

Ayrıca, ilk kez tavsiye kararlarına uyan kurum ve kuruluşların da alt komisyonumuza davet edilmesi suretiyle olumlu olumsuz, her iki cenah açısından da bu dostane çözümü aslında Türkiye Büyük Millet Meclisiyle ilgili Komisyon olarak, anayasal bir Komisyon olarak da bir nevi bu Karma Komisyona da zorlamış olacağız.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin çatısı altında Kamu Denetçiliği Kurumumuz ile kurum ve kuruluşlarımızı olumlu alanda bir araya getirmek istiyoruz. Temennimiz odur ki tavsiye kararlarına uyum her yıl artarak devam edecektir. Bunun, dediğimiz gibi, aslında yine buradaki hazrunun vereceği emek ve katkıyla doğru orantılı olduğunu düşünüyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkan...

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – Bağlayacağım Mahmut ağabey.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Tek cümle.

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – Dinliyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sizden istirahat ediyorum, Kamu Denetçiliği Kurumunun önceki kararlarına bakın, ihtiyaçlarını söylüyorlar. İhtiyaçları ne? Bir: “Arkadaş, bizim kararlarımız bağlayıcı olsun ya.” diyor. İki: Biz Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumuna resen hareket etme imkânı vermişiz, kalkmışız Kişisel Verileri Koruma Kurumuna resen hareket etme yetkisini vermişiz, onlara ceza kesme yetkisini vermişiz. Aynı yetkiyi buraya da verin ya.

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – Hay hay, seninle beraber inşallah bir çalışma yapalım.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ya, çalışma yapılıyor, kanun teklifi orada, hazır. CHP verdi diye yapmıyorsak ben geri alayım, siz verin ya. Bu iyilik sizin olsun arkadaş.

OSMAN NURİ GÜLAÇAR (Van) – Tamam, öyle yapalım.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Vallahi arkadaşlar, yazık günah. Arkadaşlar sosyal medyada sizi takip ediyorlar, bizi takip etmiyorlar. Yani şimdi bu kadar açık, net konuşuyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – Belki beni de takip etmiyorlar, bakacağız seninle.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Seni takip etmiyorlar, onu biliyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – Eyvallah.

Sayın Tanal, teşekkür ediyoruz.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Baktım, 30 küsur kişinin tamamı resmî kurumlardan; 2 kişinin de birisi eski milletvekili, birisi de belediye başkanı.

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – 2019 yılı raporunda ilk defa...

EROL KAVUNCU (Çorum) – Tamamı resmî kurumlar, tamamı! Vallahi baktım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – 2019 yılı raporunda ilk defa bilgi ve belge taleplerine olumlu yaklaşmayan herhangi bir idare görmedik.

EROL KAVUNCU (Çorum) – İsimleri de söyleyeyim istersen. Birisi Fatma Şahin, Gaziantep Belediye Başkanı...

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – Sayın Kavuncu, bakın, bu cümleyi tekrar tutanaklara geçsin, anlaşılın diye okuyorum: 2019 yılı raporunda ilk defa bilgi ve belge taleplerine olumlu yaklaşmayan herhangi bir idare görmedik. Bu durumun bizleri de oldukça memnun ettiğini ifade ediyoruz. İnşallah, ikinci Karma Alt Komisyonu toplantımızı yapmak üzere belirlenecek tarihi Komisyon üyesi arkadaşlarımıza da KDK'deki idareci arkadaşlara bildireceğiz.

Gündemimizde başkaca bir konu kalmadığından toplantıyı kapatıyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Şu desteği aldık mı Başkanım? Yani o kanun tekliflerini kanunlaştırma desteğinin sözünü aldık mı?

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – Başım gözüm üzerine diye söyledik. İnşallah, biz de o konuda olumlu... Yani demokrasiyle ilgili hiçbir şeyden...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ya üstat...

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMİ KÜPÇÜ – Komisyon Başkanı dışında da AK PARTİ Grubu olarak kaçmayız.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sözünü aldık mı Başkan? “Başım gözüm üstüne.” diyor musunuz?

ALT KOMİSYON BAŞKANI FEHMI KÜPÇÜ – Eyvallah, dedim ya zaten, kayıtlara geçti.

Gösterdiğiniz sabır ve anlayıştan dolayı hepinize teşekkür ediyorum. Bir sonraki toplantıda görüşmek üzere.

Heyeti saygıyla, muhabbetle selamlıyorum.

Teşekkür ediyoruz.

Kapanma saati: 17.19

